

1927

Creole Dialect.

Eugene Oliver Bourgeois

Louisiana State University and Agricultural & Mechanical College

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses

Part of the [Speech and Rhetorical Studies Commons](#)

Recommended Citation

Bourgeois, Eugene Oliver, "Creole Dialect." (1927). *LSU Historical Dissertations and Theses*. 8177.
https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses/8177

This Thesis is brought to you for free and open access by the Graduate School at LSU Digital Commons. It has been accepted for inclusion in LSU Historical Dissertations and Theses by an authorized administrator of LSU Digital Commons. For more information, please contact gradetd@lsu.edu.

"Creole Dialect"

by

Eugene Oliver Bourgeois

THESIS 1927

C. 2

UMI Number: EP69912

All rights reserved

INFORMATION TO ALL USERS

The quality of this reproduction is dependent upon the quality of the copy submitted.

In the unlikely event that the author did not send a complete manuscript and there are missing pages, these will be noted. Also, if material had to be removed, a note will indicate the deletion.

UMI EP69912

Published by ProQuest LLC (2015). Copyright in the Dissertation held by the Author.

Microform Edition © ProQuest LLC.

All rights reserved. This work is protected against
unauthorized copying under Title 17, United States Code

ProQuest LLC.
789 East Eisenhower Parkway
P.O. Box 1346
Ann Arbor, MI 48106 - 1346

MANUSCRIPT THESES

Unpublished theses submitted for the Master's and Doctor's Degrees and deposited in the Louisiana State University Library are available for inspection. Use of any thesis is limited by the rights of the author. Bibliographical references may be noted, but passages may not be copied unless the author has given permission. Credit must be given in subsequent written or published work.

A library which borrows this thesis for use by its clientele is expected to make sure that the borrower is aware of the above restrictions.

LOUISIANA STATE UNIVERSITY LIBRARY

379.12

L 930

1911

C. 2

INTRODUCTION

"Creole (the French form of 'criollo,' a West Indian, probably a negro corruption of the Spanish 'criadillo,' the diminutive of 'criado,' one bred or reared, from 'criar,' to breed, a derivative of the Latin 'creare,' to create), a word used originally (16th century) to denote persons born in the West Indies of Spanish parents, as distinguished from immigrants direct from Spain, aboriginals, negroes or mulattos. It is now used of the descendants of non-aboriginal races born and settled in the West Indies, in various parts of the American mainland and in Mauritius, Reunion and some other places colonized by Spain, Portugal, France, or (in the case of the West Indies) by England. (The use of the word by some writers as necessarily implying a person of mixed blood is totally erroneous; in itself 'creole' has no distinction of color; a creole may be a person of European, negro, or mixed extraction.

"Local variations occur in the use of the word as applied to people. In the West Indies it designates the descendants of any European race; in the United States the French-speaking native portion of the white race in Louisiana, whether of French or Spanish origin. The French Canadians are never termed 'creoles,' nor is the word now used of the South Americans of Spanish or Portuguese descent, but in Mexico whites of pure Spanish extraction are still called 'creoles.' In all the countries named, when a non-white creole is indicated the word 'negro' is added.

In Mauritius, Reunion, etc., on the other hand, 'creole' is commonly used to designate the black population, but is also occasionally used of the inhabitants of European descent. The difference in type between the white creoles and the European races from whom they have sprung, a difference often considerable, is due principally to changed environment - especially to the tropical or semi-tropical climate of the lands they inhabit. The many patois founded on French and Spanish, and used chiefly by creole negroes, are spoken of as 'creole languages,' a term extended by some writers to include similar dialects spoken in countries where the word 'creole' is rarely used."

During the period of slavery, there developed in Southern Louisiana, among the negro slaves who had French masters, a dialect which is known as the creole dialect. This is a misnomer, but is the commonly accepted term. The slaves, not being able to imitate the pure sounds of the French language, developed a dialect that excluded all educated vowels and other sounds that required effort in speech.

The following are a few outstanding peculiarities of the creole dialect:

1. The final "r" with rare exception is omitted.
2. The internal "r" is either entirely omitted or is very slightly pronounced.
3. The vowels "ɛ", "æ" and "ø" have become "e" in almost all instances.
4. By *assimilation* the final "e" has become "ē" as in *rezōnē*.
5. Of the four nasal vowels, "œ" and "ā" have disappeared altogether, the former being expressed by "ē" and the latter by "ō".

6. The vowel "Y" has generally been replaced by "i", but sometimes by "u".

This thesis is the actual presentation of the creole dialect as it is now spoken. The author of this work feels that he is greatly indebted to Mr. James F. Broussard, Professor of Romance Languages at Louisiana State University, who by his valuable suggestions and careful corrections, made this work possible.

E. O. Bourgeois

melefo avek balen.

ε zu kope lape e kope buki te ape
 v o jaze osom. kope lape suvōte
 mēnē! pu fe pajas avek li e pi
 ō mēm tō kōpe lape te tuzū o kurtō
 tu sotnuvel ke kōpe buki te rakōte
 li. kō je rive o bo la me je wa ē ki sōj
 ki te bē droi. sa te si telmo etōne
 le ke je rete pu tōnde e gete. sete
 ē nelefo avek balen ki te ape koze
 osom.

— to wa, di buki, se de pi gro
 bet ke je na dō mune se je ki pi
 fo ke le zot zannimō.
 — pe to ladžēl, di kōpe lape, anō
 vōse e pi kute, mō le kōnē sa je
 ape di.

je vōse pro. nelefo di balen
 kōm sa: — mō kōmē, kōm se vu
 ki pi gro e pi fo dō la me e mwe
 ki pi gro e pi fo ō la te, fo
 nu fe la lwa, e tu sa je ki revolte
 na t sve je.

— wi, wi, kōpe nelefo, gade
 la te e mwe mō va gade la me.
 — to tōnde, di buki, anō kurti,
 paske na sorti sa! si je wa nu
 zot ape kute je kōve sasjo.

— a waſ, di kōpe la pē, mo tupa
mal je, mo pli malē ke je. ta wa
kōm ma rōze je tu le de tu ta
le.

— nō, di kōpe buki, mo pe, mape
kuri. ⁽²⁾

— e bē, kuri, dabo to si ka pō,
bō a rjē. parti vit mo las tōnde
twa a fos to bet.

sa fe kōpe la pē kuri ſe ſe
ē la kod ki te lōng e bē fo e pi
li porte so tōmbu eli ka ſe li dō
grō zeb. li prōn la kod dō ēn
būt e pi li proſe kote nelefō e
li di: — miſje, vu ki si bō e si fo,
vu dwat bē rōn mwē ē ti ſe viſ,
va ſorti⁽¹⁾ mwē dō grō traka e peſe
mwē ped la zō.

nelefō te kōtō tōnde ē ſizoli
kō pli mō e li di kōpe la pē: — tu sa
to le ma fe li pu twa, mo tuzu
pare pu oblize tu mo zami.

— wi, di kōpe la pē, mo gējē
ē lavaſ ki bube o ra la me, vu
kōnē mo pa aſe fo pu ale li. mo
vini kote vu pu vu zide mwē; prōn
la kod dō vu la trōp, ma kuri
ma re lavaſ-la e kō va tōnde

mwē bat + tōmbu va ale fō ō la
kod. . mo di vu sa paske lavaſ-la
bube fō dō la bu.

— se, bō, di nele fō, mo garōti twa ma
sorti⁽¹⁾ lavaſ la u bē la kod a kase.

alo kōpe lapē prōn lot but la
kod la, li kuri o bo la me, li fe
balēn ē zoli kōplimō, li mōnde
li mēm sevis la pu debube so
lavaſ. ki te pri o ra ē baju
dō bwa. kōpe lapē gējē la buſ
si tel mō du ke pēsōn pa ka-
pa bre fize li arjē. balēn feni
ēn ni de, li prōn la kod la dō
so ladzēlè li di kōpe lapē:
— kōmō va tōnde tōmbu ma
ale.

— wi, di kōpe lapē, kōmō se
ale dus mō e pi pli fō ō pli fō.

— to pa bezwē pe di balēn,
ma sorti⁽¹⁾ to lavaſ kōmēm dzab
ape + ſomboli.

— tōmje, di kōpe lapē, tu ta
le nari, e pi li bat so tōmbu.

nele fō prōn ale, ale, la kod la
te red kōm ē ba te, li te ape
krake. balēn la ō so kote
li si te ape ale, ale, a la fē

li te a pe kuri ora la te paske
 nelefō te buku pli mje plase
 pu ale. kō balēn-la wa li te a pe
 mōte ō o la te, kre mil tōne li
 bat so la tje red e pi li p, ke
 o la ž. li fe ē eskus si tel mō
 red ke li te trēnē nelefō ora
 dolo. nelefō di kōm sa:—e, me
 ki sa sa je tu sa, se ē lavaš ki
 žolimō fo pu trēnē mwē kōm
 sa. rete ē pe, lese mwa akru pi
 mwē e met mode pje devō dō
 la bu. la, mo a že nu a ste, e li
 kōmō se tortije la kod — la avek
 so la trōp. li torde la kod — la
 e a la fē li reisi ale balēn
 ora la te. sa te etōne li, o
 ljerē lavaš sete so kome
 balēn. alo li di kōm sa:—me,
 me, ki sa je, mo kome? mo te
 kre sete lavaš kōpē la pē mo
 te a pe de bube.

— aj! di balēn, la pē di mwē
 mēm ki žozla, mo krwa bē li
 te ule fu nu zot.

— alo li gējē pu pe je sa, di
 nelefō, mode fōn li mōze ē
 brē zeb ō o la te paske li
 mo ke nu zot.

—mwē osit, di balēn, mo de fōn
li bwa ē gut dolo dō la me, fo nu
sirveje lie premje ka wali, fo
pa nu rate li.

kōpe lapē, ki te ape kute, di
kōpe buki: —li tō nu parti, te so
pu nu zot.

—to wa, di buki, to met nu
zot dō grō traka. zame ma
kuri avek twa ni pa.

—O! pe to ladze⁽²⁾, di lapē, mo
pa fini avek je, rete ē pe, ta
wa komō mo va rōze je.

—sa fe je kuri je simē, sakēn
gējē so kote. kō kōpe lapē rive
dō ē bwa li truve ē ti šivrej ki
te muri, a to s šjē te masakre
li li te plē bobo e dō plē plas
so pwal te tōmbe. kōpe lapē
korše lie li mete so la po
ō o so do; li vlope li bē la dō,
sa fe li te sōm ē ti šivrej. al
li prōn bwate ō o trwa pate pi
li pase proš kote nele fō kidi
li: —me pov piti šivrej, ki sa
to gējē?

—O! wi, ma pe sutri buku, vu
wa se kōpe lapē ki pwazōnē
mwē e pi li voje so malediksjo

ō o mwē, zist paske mo te ule
kōm vu te di pe ſeli mōze zeb.
prōnga pu vu, mi ſje nelefō,
kōpe lapē ōgaze avek dzab, la
sevi vu mal si vu pa fe tōsjō.

alo nelefō te pe, li di:—ti ſivrej
ta di kōpe lapē mwē se so meje
zami, di li mōze zeb tō li ule.
Pa blie, nō, e fe li kōplimō pu
mwē.

ti ſivrej la pase so ſimē
e kō lirive obo la me balēn
di li:—me pov ti ſivrej, tape
bwate, ki sa sa je? mo krwa
to buku malad.

—O wi, mape su fri buku,
se kōpe lapē ki metemwē
dō neta la, prōnga pu vu, kome
balēn. li osit li te pe, sa fe
li di:—ti ſivrej, mo pa ulegējē
zafē avek dzab, tō pri, di
kōpe lapē bwa tu dolo li ule,
mo va lese li trōkil.

sa fe kōpe lapē kōtinje
so ſimē, e kō lirive ora
kōpe buku li ote la po la eli
di kōm sa:—towa bē ke mo
pli malē ke jee mo kapat fu

7
je tu tõe je de õsõm. la u
mwẽ mova pase ẽ lot va
truvẽ li pri.

— vu bẽ rezõ, di kõpe
buki.

8
Kõpe toro e gõ male.

Kõ gõ male te piti! /! te nortie
e /! te pa kõne u kuriu sa pu fe.
a gu /! wa e riš madam ki te ape
passe dõ so bel^(a) katos. /! mõnde
madam /a pu prõn /!. Kõm madam
/a wa ke /! te e goli! +! gass e /!
te gẽjẽ buku lespri! /! mõnde gõ
male ki /az /! te gẽjẽ. gõ male
e pa kapab di! /! gist, meli rem
madam /a ke /! te tõnde so mornõ
/! kõm sa /! te ne kõ pege te
/! tie mēm õne ke /a ney te tõm
sa fe madam /a prõn /! dõ so
bel katos e mēm /! dõ so /a mēz
pu fe so komisjõ e sevi a tab.
ti bug /a prõn lēmē madam /a
oto ke so defet mornõ e mēm
/! te galu e mišje riš ki te vini
rõn vizit tu le gu pu marnje avek
madam /a.
Me fo mo di vuzot ke mišje
/a sete e toro ki te kõne turne
nõm dõ gu pu vini fe /a nu madam
/a, e pi le swa /! te turne toro
oko pu kuri mōe zeb dõ pak.
gõ male te re make ke kõ mišje

late o ra madam so lamure z nave
 pa toro dō la plēn, e kō toro te
 dō pak mišje lamure te pala.
 — i fo mogete, di zō malē, je na
 ki šoz ki bē drol, ke mo pa kōm prōn
 zō gete, gete, me li te gējē bē
 swē pa lese toro la wa li. ē zu,
 bo matē kō zō malē te kuri
 še še di bwa pu limē di fe, li
 wa kō pe toro dō pak ki te a
 zenu e pi li te ape dit: — buu,
 madjam, fa madjam, djam, djam,
 djara, djara, e pi tu dē ku toro
 turne nōm e li prōn mar še vini
 kōte so madam. a! mo di vuzot
 zō malē te pe, li te trōmble kōm
 kō mun fret

Sa fe mēm zu la namure late
 de zenē avek madam la e ti zō malē
 ki te ape sevi a tab te kuri tōto ē
 kote tōto ē lot. li te kōm ē pa pijō a
 fos li te pe. kō je mōnde li ē lasjet
 li dōnē di pē u bē ē fu šet. madam
 la babi je li e pi kō so lamure te pati
 li di zō malē li sre rōvoje li sili
 te pa fe mje e pi madam late ule
 kōnē ki sa zō te gējē.

— wi, mo kōnē to pa lēmē mō
 lamure, kofe? ki suli fetwa.

— e bē, mo va di vu, metres⁽²⁾, pu vre
mo pe e si vu te kōnē sa mwē mo
kōnē, vu te pe osite vu te pa kite
nōm la vini dō vu la mezō

— ki sa je, mo ule to di mwē tu
swit u bē mo va taje twa e met twa
dio pu la njap.

alo zōmalē prōn krie e pili di madam
la: — vu va kōnē ke vu lamure se gro
toro la ki dō pak e ke li kōnē sōze
ō nōm e turnē toro ōko pu kuri
mōze zeb.

a la! di fe te mōke prōn a fōs
madam la te kole; li te ule bime⁽²⁾
zōmalē, me pov ti gasō la di: — metres⁽²⁾
kute mwē, kō vu lamure a vini ōko
si mo pa pruve vu tu sa mo di vu
se la verite, alo va rōvoje mwē e
fe sa vu ule a vek mwē.

— se bō, di madam la, na wa sa,
me raple twa to va peje bē sē tu
to mōtri.

kek ju apre sa, mi sje lamure
vini; li te fāro. zōmalē te pōse
ō li mēm: — zordi na wa la fas,
paske li te kōnē ki parol li te dwa
di pu fe mi sje lamure la vini toro
ōko.

Pōdō je te a pe dinē madam la te a pe
gade zōmalē pu wa sati sre fe.

dō mēm momō ke lamure la prōn la mē
madam la pu bo so zoli dwa zō malē
kite ape vide divē dō so goble dikōm
sa mēm parol la je lite tōnde toro la
di pu turnē nōm. lite patini di so
denje mo, kre mil tōne! si zame vu
tōnde vakam, sete zula. Šapo, kilot,
linet, nabi mišje la, tu so bitē tōmb
pa te, e lamure la turnē toro dō la sa
a mōze; li kilbite la tab, kase la vese⁽²⁾
avek goble e butej; li defōse la pot
vitre pu šape e pi li prōn galpe dō la plēn.
— e bē, vu kōtō aste? di zō malē.

madam la di: — wi, zō malē, to te rezō,
to sove mwē, nova gade twa tuzu
kōm mo prop piti, paske to rōnd mwē
ē grō sevis.

Vuzot krwa se tu? a bē nō, vuzotale
wa komō zō malē sorti kle avek kōpe
toro kite fe semō li sre tripe ti
bug la kite trai li. zō malē te tuzu
pe, lite gade patu avō lite fe ē pa,
pu pa kōpe toro te sir prōn li. Sa fe
ē zu zō malē te kuri kote kōpe la pē
pu mōnde ē kōsej, li kōte li komō li
te dō ē grō nō bara.

a lo kōpe la pē di li kōm sa: — kute
bē tu sa nova di twa: kuri dō bwa,
to va še še ē nikibu ki gējē dezef;
ta prōn trwa dō nik la ē vō dredi apre
solej ku še e pi tova porte je kote
mwē pu mo droge je. apre sa ta

te sa to ule avek kōpe toro.

alo zō malē truve trwa dezefibu e li
 porte je kote kōpelapē kite so grigriavek
 dile ē femel kabrinwa e pili dōnē je
 zō malē e li di li sapu te avek dezefla
 je. — Va, aste, mo garōti twa, kōpe toro
 a sagrē kō la fini avek twa.

kō zō malē te ape turnē kote so
 metres li prōn rakusi po pa kōtre
 toro, paske li te gējē ē ti metjōs malgre
 kōpelapē te asire li li te pa bezwē pe.
 dō mēm momō la li te tōnde kōpe toro
 ape beglee grate la te e voje la pusje
 o so do. — mo fu pa mal twa, di zō
 malē, "vjē, tawa kōm mo va rōze twa.
 osito kōpe toro wa zō malē ape vini
 li fōse dret o li, jave ē nab orala
 e zō malē grēpe, li te pōse sete pli
 sir. ⁽²⁾lest kōm ē nek irej dō ē ti momō lite
 dō la tet nab la, li te tō, kōpe toro
 rive pro o mēm tō.

—ō, o, mo gējē twa a la fē, to va blize
 desōn u bē kreve o la.

li prōn dōnē ku kōn apre nab
 la e zō malē te pari tu tō la. wi,
 toro la te kole kō li wā li te pa kapab
 fe zō malē desōn. li mete li a
 zenu e pili di so parol je pu turnē
 nōm. li paret alo kōm ē nōm avek
 ē la a dō sola mē.

— desōn, desōn, pa kite mwē kure
 nab la paske mo va fini twa, ti

Kio KĒ.

— biŝe, biŝe, kōpe toro, mo ule
wa sa vu kapab fe.

alo toro la biŝe: gip, gop; gip, gop.
Vu zot te kapab tōnde la aŝ la
rezonē⁽³⁾ e nab late trōmble, alo
zō malē di: — li tō. li voje ē dezef.
ibu ō o nepol kōpe toro, so bra
avek la aŝ tōmbe pate. nōm la
namase la aŝ la avek la mē ki
reste: gip, gop; gip, gop, li ape biŝe
tuzu.

— anō wa, di zō malē. li voje
dezjēm dezef la ō o lot bra, li
osi li tōmbe avek la aŝ kōm
premje la. nōm la bese, li prōn
la aŝ la avek so dō: gip, gop; gip,
gop, li ape biŝe tuzu.

— ō, ō, di zō malē, aste to kōt kle.
li voje trwazjēm dezef la ō o latet
nōm la — latet tōmbe pate. bra
je avek zōmb je e pi so ko prōn
tortije kōm ē sepō dō di fe. alo
zō malē desōnd e pi li di: — i to
to turnē toro ō ko paske nubezwē
twa. alo li di parol je, latete pi
bra sote apre ko la e nōm la turnē
toro ō ko. li prōn galpe dō la
plēn ziska li te tōmbe, a fōs li
te las. dipi zu la li game trakase
zō malē ki te gējē ē meje drog ke li.

III

kōpe la pē e ve de te.

tu mun kōnē ke tu le zō o mwa de
me la pē gējē ē maladi, se ē ve de
te ki monde li dō so kō ō ba so
ma ſwa e sise so di sō kōmpu de bwa.
sa nōn li feb, feb, e pō dō ē mwa
ve la t ſōmbo li bē e reste kroſe
dō so kō ō vō li t ōmbe. la pē je krwa
kō je kruſe dō grō zeb ke de ve
sorti dō la te e grēpe ō o je. Sa
fe je pe tu kalite de ve, e si je
wa ē se ase pu fe je galpe tu la
zurnē kōm si jave ē bōn ſjē darje
je. Si mo di vu zot tu sa se pu
rakōte vu ē zafe ke kōpe la pē te
gējē a vekve de te.

ē zu, sete dō prētō tu ti zozote
ape ſōte, papijō te ape voltize e pi
poze ō o fle; te sōmble kōm si tu
zanimo te ape mersje bō dže. zis
ē piti ve de te ki te ape krie e
babi je, li ape di li te si piti, pa
gējē pat ni la mē, ni zele li
blize reste dō so tru; ti zozo,
leza e mēm frumi te trakase
li e mōze so piti. Si selmō bō
dže te fe li gro e fō kōm lot
zanimo, li sre kōtō, paske li
sre kapab de fōn li mēm, me

li te sō de fō se blizē re ste dō so tru.
li krie bu ku e pi li di li sre kōtō
si li te pu djab. li te pa fini di tu
sa kō li wa djab o ra li.

— e bē, mo tōnde tu sa to die
mo vini mōnde twa ki sa to ule,
mo va akode twa li e to sra pu mwē
kō ta muri.

— Sa mo ule, me mo ule la fōs,
mo ule vini gro, gro, pu mo kapab
bimē nē pot ki ka vini be temwē
u trakase mwē, se tu, zis sa, mo
va kōtō.

— se bō, di djab, lese mwē kuri,
dō ē ti mo mō to va kōtō.

osito djab la parti ve de te truve
li mēm gro e fō, sa te vini tu dē
ku, e so tru u li te kutim reste
vini grō e fō kōm ē pi. kre matē!
a fōs ve de te te kōtō li te a pe
ri e fōte. dō mēm nomō la kōpe
la pē truve pase tu pro. Japa
arjē dō mun ki te fe li pli pe ke
sa. li prōn galpe ziska li te las.
kō li rete, li sutle: — fuit! zame
mo te pe kōm sa; si mo pa muri,
zame mo gējē pu dormi ōko tō
gro ve de te la a reste dō pei
isit. Si mo te pa si bet kuri vōte

mwē mote kapab bimē nelefō mo sre
 kuri wali. mo kōnē li kolē apre mwē,
 se buki ki kuri repete li sa; me petet
 simo parle avek li bjē, ma kapab rōze
 tu sa. mape kuri wali, petet maseje
 se je bat u bjē kōtre ōsōb, mo pōs
 sa va se ē zoli bataje petet mo va
 de barase tula de a la twa. ōko vē
 de te la di mwē kōmo pase ke li
 te gējē pu negle mo kōt. o! nō, mo
 pa kapab viv kōm sa, ki sa mate
 bōdže, sēje. fo mo kuri wanele fō,
 mo lēmē mje riske li, paske simo
 parle avek li bjē, petet mo gējē
 la ōs gējē mo prose, lese mwē
 rōze dō mo la tet sa male dili pu
 fe li kōtō.

alo kōpe lapē prōn marze ziska
 li kōtre nele fō. li salje li e fe li
 ē zoli kōplimō. nele fō repōn li
 polimō e mōnde li kōmō sa va.

— o! mo bjē malad, di kōpe lapē,
 ē lot twa ma vini pu seje mo la
 fōs avek vu, paske mo krwa mo
 kapab bimē vu.

— to tē sot, repōn nele fō, kuri,
 mo pa ule se twa ma, mo gējē
 pitje ō twa.

— mate vu ē pari mo kapab
 bimē vu.

— se bō, kōta ule.

— pri ra, selmō mo kōnē vu bō,
 mo te vini mōnde vu ē pitisevis.

— se bõ, ki sa je?

— sete pu ede mwẽ, dõn mwẽ ẽ ku de mẽ pu ɣarje di bwa pu batimo ka bõn.

— anõ tu swit, si to u le.

kõ pe la pẽ, ki te por te so la a ɣ, bi ɣe ẽ gro nab. kõ li tõ mbe pa te, li di ne le fõ prõn gro but kote la kilas. — mwẽ mo va sulve brõ ɣ derje e nava por te li dõ plas u mo gẽjẽ pu fe mo ka bõn.

ne le fõ ɣarje nab õ o so le pol sõ gade derje e kõ pe la pẽ mõe dõ brõ ɣ je e pi li asit e kite ne le fõ trẽ nẽ⁽³⁾ tu. kõ sila te las li te rete pu pose ẽ pe. kõ pe la pẽ sote pate e pi li vini divõ pu õ ku naze ne le fõ e li di: — me, kõ pe, vu de za las. me se pa arjẽ sa, gade mwẽ ki forse otõ ke vu, mo pa sõt i la fatig.

— futru, sa lur kõ m dɣab, di ne le fõ, anõ parti.

— se ẽ pe pli lwẽ.

gro bet la ɣarje li mẽm õ ko avek gro di bwa la e pi parti. la pẽ ape fe sõ blõ puse dõ brõ ɣ; kõ li wa ne le fõ pa ape gade derje, li sote dõ brõ ɣ õ ko e pi li bjẽ asit e li di: — pli lwẽ, õ ko pli lwẽ, pase a dret, pase a go ɣ.

a la fẽ ne le fõ rive o ra tru ve de te, — la, se bõ, mete li la. — ne le fõ zetẽ nab la dret õ o tu ve de te kite ape dromi

alo ve de te sorti, li puse nab la
kõm ã la paj e pi li prõn ã silte
nele fõ. lapẽ põdõ tõ la te kã se
dõ ã plas u li kapab wa etõnde
tu. nele fõ perdi pasjõs, li fu ve
de te ã ku avek so la trõp. alo
ve de te sote õ o nele fõ e je prõn
bat.

je bat kõm sa põdõ de ze
ziskã je te prõs muri. ala fẽ
ve de te kuri kã se o fõ dõ so
tru e nele fõ ku se pate pu
muri a fõs li te masakre.
kõpe lapẽ astẽ mõte õ o nele fõ
e li fini bimẽ li. li ale so zorej,
li fu li de tape li di kõm sa:
— mo te pa di vu mo sre bimẽ
vu?

— wi, wi, di nele fõ, mo gẽjẽ
ase, kõpe lapẽ, mape muri.

alo kõpe lapẽ kite lie pi li
prõn ã gro batõ e li õtre dõ
tru ve de te. li kase so la tet,
li fini tsweli. — kõm sa, li di,
mo de barase tu le de.

ẽ ti momõ apre li kõtre kõpe
buki e li nakõte li kõmõ li
fe nele fõ avek ve de te bat
ziskã je te tswẽ ã lot. — to
wa mo kamarad, mo va di twa,
kõ de bug ape zẽnẽ twa, foto fe
je bat e tswẽ je õt je. sã se ta
tu zu so ve to la po.

kōpe lapē e kōpe lus.

ē zu kōpe lus ēvite kōpe lapē e
kōpe buki pu dinē ſe li. li di je
li te aſte di be, frōmaz e biski, me
li di: — ōvō dinē ſo vu vini ide mwē
kase mai pu mo ſwal.

kōpe lapē e kōpe buki akſepte
nēvitasjō kōpe lus, e je tu le trwa
parti dō ſō avō ſolej leve.

a net e je wa kōpe lapē dreſe
so zorej. — ſa ſa je, di kōpe lus.

— mo zamē wa arjē ki betō kōm
mun ſe mwē. ja pe pele mwē e
de rōze mwē dō mo nu vrāz.

— mo pa tōnde arjē, di kōpe lus.

— ſe paſke vu e kōpe buki gējē
si piti zorej vu pa kapab tōnde.
mo zorej je si lōng mo tōnde de mil.

li parti e li revini ē momō apre
e li di ſe te pu so fōm ki te gējē
ē kōmōsmō maladi. li ſe mēm māez
la trwa ſwa dō la zurnē, a midi
li di so fōm te o miſe so maladi,
a trwa ze li revini tu tris e di
ſe lmo: — tu fini.

kōpe lus e kōpe buki plēn li buku
paſke je te kre ſe te so fōm ki te
muri. o lje ſa ſak ſwa kōpe
lapē te di li te kuri ſe so fōm
li kuri ſe kōpe lus e mōze ē pe so

provizjõ, e kō li di: — se tini, li te tini
mõze tu.

a sēk e trwa zani je kite luvraze
kuri je kōpe lus. Vu kapab pōse kōmō
kōpe lus te kole kō li wa so provizjõ
te disparret. tu swit li a kise kōpe
lapē, me li zine sete pa li.

— ma kōnē tu swit, nuzot trwa
va ku je ão la plõ & la ki dō do lodō
solej e vole la va malad sir. kōpe
lapē, kite frōte kōm tu, di wi, paske
li kōte ku je dō lōmb kōpe lus kite
buku pli gro ke li. kōpe bu ki di wi
osi.

je kuri kote la plõ & la, e kōpe lapē
te pa kōtō kō li wa sete ã stez bato
e li sre pa kapab kole kōt kōpe lus
pu trape so lōmb. je ku je ão la plõ &
lwē lē de lot, e pa plito jete la ke
kōpe lapē te bē malad a koz dolo e
solej e li kōmō se rezete tu sa lite
mõze.

— a mo trape twa, mo kōpe, di
kōpe lus. to va peje mwē sa e mo
va pōn twa.

— Pōn mwē si to ule, sa pa te
mwē arjē, di kōpe lapē, me si to
ule mo va dōnē twa ã bō mo jē.
te ã tru dō la miraj, pase la kod
ladō; twa e kōpe buki vu pa dō
solej pu tire la kod la e pōn mwē.
tu tō vu sra ape pōn mwē ma
krie, e kō mo sra pa krie sa sra
sir mo na gēiē la vwa...

kōpe lus te sa kōpe lapē te die taŋe
 li, me kō kōpe luse kōpe buki te dō
 la me zō, li detaŋe li mē me pōn so
 pat je. kōpe lus tire la kod la, kōpe
 lapē krie fo, pi si feb ke kōpe lus
 e kōpe buki te kre li te murie je
 kuri wa tot kote. je zist wa lapusje
 kōpe lapē tape te e je tōnde so la
 vwa ki tape di; — vu wa mo pli
 smat ke vu, e mo reme sje vu
 pu bō dinē la mo te ŋe vu.

lirlõde e krapo.

ẽ fwa jave ẽ lirlõde su kitape
revini vilazete pase kote ẽ pitila
rivje uje te gẽjẽ buku krapo.

litõnde krapo je kitape di:—brum,
brum, brum. 2! di lirlõde la, tape
di:—rum, rum, rum, tole morum,
mo va dõnẽ twa ẽ pe, me foto promet
mwẽ rõn mwẽ mo zug. me di mwẽ,
es ke do lo la fõ?

—zu, zu, zu, di krapo je.—o! di
lirlõde la sa pa bẽ fõ.—tşẽ, vola
morum. li zete so⁽⁴⁾ zug dõ do lo e
li. tõn ẽ bõ momõ, pili di:—anõ,
mişje, voje mwẽ mo zug, li ta; to
mo returnẽ şe mwẽ; jape tõn
mwẽ. me krapo pa voje arjẽ.
2! lirlõde zete li mẽm dõ do lo
ki te tre o e te vini ziska so ku.

—sakre mõtẽ, di lirlõde la,—vu
di mwẽ do lo la sre vini ziska
mo zinu e li ziska mo ku.

kõm li te su li ne je li mẽm.

VI.

kōpe lapē e madam karōkro.
es ke vu kōnēpu kwa karōkro je
gov? nō, e bē mo va di vu.

ēntwa jave ē dam karōkro kite
ape kuve dō ē sen. li te gējē ē
bō arjē mari e te tuzu ape muri
tē. o pje sen la jave ē grotru e
dō tru la ē lapē te neste. kōpe
lapē te gro e gra e te dōnē madam
karōkro ōvi mōze li jak fwa
li te wa li ē zu li profite ē ti
momō⁽⁴⁾ u kōpe lapē te ape dromi
e li prōn la mus e de brik e
buše tru la. a lo kōpe lapē sre
pa kapab sorti e li sre muri tē.

kō kōpe lapē reveje e li wa li mēm
fermē⁽¹⁾ li siplie mōm karōkro lese
li sorti, me li repōn jak fwa:—mo
tē e to momōze la vjōnō to dezo.

kō kōpe lapē wa ke la prie te pāte
arjē li pe, me mōm karōkro te si
kōtō li te prōn kōpe lapē ke li tape
li se so la lev kōm li zōgle kel bō
dinē la fe. kōm li pa tōnde kōpe lapē
remwe li kre li te muri tute e li
ōlve la mus e le brik kite ferme
tru la. li kōmōse desōn dō tru, me
kōpe lapē fe ē bō e sorti deo. kō
li te lwē li di kōm sa:—to wa, se twa
ki prie ma vōze mwē.

li partie li kuri neste se ē

so zami paske li te pe returnē dō
 ŝen la kote mōm karōkro. kek zu
 apre sa mōm karōkro, ki te blie
 kōpe lapē, kuri promnē avek so piti
 ki te tu sorti dō je kōkij. kōpe lapē
 te kōtō e li pōse kōmō li sre prōn
 ri vō ŝ o mōm. karōkro. li kuri
 dō la kizin, li prōn ē grō feblō
 plē la brez e la sōn. ŝ, e kō mōm.
 karōkro e so piti pase kote la
 garli li zete ŝ o je tu sa li te
 gējē dō feblō pu bri le je. me
 vu kōnē karōkro gējē la plim
 epe septe ŝ o je la tet. je sekwe
 vit me pa ase vit pu peŝe la plim
 ŝ o je la tet bri le ziska la po.

Vla pu kwa karōkro ŝov, e ke
 je zamē mōze de zo lapē.

VII.

kōpe lapē e mišje dēn.

tu le swa kō kōpe lapē te revini
so luvraz li te trāvese ē laku u
je te gējē ē gro dēn ki tape dromi
ō so pešwa, e kōm tu le zot dēn
sila te me te osit so latet ō ba so
zel pu kuri dromi.

tu le swa kōpe lapē te rete gade
dēn la, e li te mōnde li mēm sā li
te fe avek so latet. ō fē ē swa lite
si kirje li rete ō ba pešwala e li
di:— bōswa, mišje dēn.

— bōswa, di dēn la sō leve so latet.

— es ke vu gējē ē latet, mišje dēn?

— wi, mo gējē ē latet.

— u li je?

— mo latet la.

kōpe lapē te bo šeše lite pa wa
latet mišje dēn.

kōm li wa dēn late pa ule koze
avek li ni mōtre li u li mete so
latet, li kuri šeli e li di so se:— es
ke to kōnē ke pu kuri kuše dēn
ote je latet? e bē, mo kre male
fe mēm ki šoz, paske se mwē traka
dromi sō latet, e mun kapab parle
sō latet, paske dēn la parle avek
mwē.

avō so se te gējē tō di li arjē,
li prōn ē la aš, e li kupe so latet.
so se se je tu ki šoz pu kole latet
so trā me li te pa kapab paske li te

+swe li m ē m.

VIII.

kōpe buki e makak.

buki metedife ō ba so lekipaze te
buji dolo ladō pōdō ēn e. kō dolo late
bjē ſo buki sorti dejo e li kōmōse
bat tōmbu e e le makak je. li ſōte,
li ſōte:

sa-m-bōbel! sa-m-bōbel tam!
sa-m-bōbel! sa-m-bōbel dam!

mākak je tōnde e je di:— ki sa? buki
gējē ki ſo? ki bōpu mōze, anō kuri,
e je tu parti pu kuri ſe buki. tō
je te a pe galpe, je te ſōte:— molezi,
ſegine, ſuvō! ſegije ſuvō! kō
buki wa je li tesi kōtō li froteso
vōnt. buki di makak:— ma le rōtre
dō ſodje la, e kō madi mo kwit, ote
mwē. buki sote dō ſodje, dō ē piti
momō li ele:— mo kwit, mo kwit,
ote mwē, e makak ale li dejo. kō
buki te dejo li di makak:— aſte se
uzot tu rōtre dō ſodje. kō uzot
va ele mo kwit ma ote uzot,
makak je rōtre. dolo late si ſo, si
ſo, sito je tu ſe li, je ele:— mo kwit,
mo kwit. me buki prōn so grō ku-
veti e kuvri so ſodje sere, e tōli
tape ri li di pov makak je:— si uzot
te kwit uzot te pa kapab di uzot
kwit. kō makak je te kwit pumēm
buki de kuvri so ſodje. aſte ē

tu piti makak, ki te dō ē piti kwē,
 šape sō buki wali. aste, buki asit,
 e li mōze, mōze ziska li te las. me
 ē zu li fini mōze dernje makak
 e li di: fo mo trape lot makak.
 li prōn so gro tōmbu, li kuri ō o
 la gar li eli bat, li bat eli šōte:

sa m-bōbel! sa m-bōbel tam!
 sa m-bōbel! sa m-bōbel dam!

e makak kōmōse vini, e ape
 šōte:— molezi, šerigije! molezi,
 šerigije, šuvō! kō tu makak je
 te la buki rōtre dō do lo šo kite
 dō šodje, e di:— kō ma di: mo kwit,
 o te mwē. dō ē ti mo mō bukiele:
 — mo kwit, mo kwit. a wa, ma-
 kak je prōn gro kuveti, e kuvri
 pov buki e je di li:— si to te kwit
 to sre pa ele.

IX

mišje makak, marje.

ēntwa jave ē makak ki te lēmē
 ē zoli zen tij. li bije kōm ē nōm
 e li kuri wali. mamzel la resewa
 li si bjē ke li mēnē so meje zāmi
 pu wa so namurez. Popa mamzel
 la mōde zāmi mišje makak kestjō
 ō namure so tij. zāmi la dimišje
 makakte bōepiriš, melite gējē
 ē sekre. Popa late ule kōnē sekre
 la, me zāmi la diliva dili ē lot
 zu. mišje makak vini tjos se avek
 mamzel la, e swa so marjaz li
 ē vite so zāmi pu supe la. zāmi la
 te zalu mišje makak, e kōsupē
 te preske fini li kōmōse šōte.
 sete ē šōsō pu fe makak dōse,
 mēm si je pa ule, als mišje ma-
 kak gade kote so zāmi efe lisin
 rete šōte. me li kōtinwē šōtee
 tu dē ku mišje makak leve e
 li kōmōse dōse. ti so te tel mō
 ke so la tše sorti etu mun wa
 li te ē makak. popa la kōprōn
 se kre la e li bat li red. so zāmi
 šape ape dōse e šōte.

X.

tortti

Ē mišje kite vivō bo ē bajū trape
 ē gro tortti e li ēvite tu swit so zami
 pu dīnē avekli. so ti gasō, kōli te pa
 la, kuri kote lakaz tortti la, e tortti
 kōmōse sifle. — kōm to sifle bjē,
 di piti la. — o! sa, se pa arjē, uvri
 la kaz la, eta wa. gasō la uvri la
 kaz e tortti sifle mje ke ōvō. gasō
 la te ōšōte. — mete mwē ō la plōš
 eta wa, di tortti la. gasō la tesa,
 e tortti dōse e šōte. — o! kōm to
 dōse e šōte bjē, di gasō la. — mete
 mwē ō bo bajū, eta wa, di tortti.
 gasō la mēnē li o bo bajū, e tortti
 la dōse e šōte. tu dē ku li disparet
 dō dolo e gasō la kōmōse krie. tortti
 leve dō milje bajū e li di: — aprōn
 pa tje mun to pa kōnē.

gasō la te pe so popa e li mete ē gro
 la pje plat dō lakaz. kizinje late kre
 sete tortti e li mete la pje dō šodje.
 li te etōnē wa li reste dir si lōtō e
 li mōtre li so met. li ordōnē mete
 tortti ō la tab e li prōn so kuto la
 tab pu kupe li. sete pa la pēn. li
 prōn kuto de kupe, pa la pēn. li
 prōn kas tet, pa la pēn. li prōn
 la aš, li kase la sjet, la tab, me tortti
 la reste tel. li wa alos sete ē
 la pje e ziska aste li pa kōprōn kōmō

XI

kōpe buki, kōpe lapē, e dezef zozo.

kōpe buki e kōpe lapē te vozē. ēžu
kōpe buki di li mē m li te ule wa sa
kōpe lapē te a pe t ſwe tu le swa dō
so ka bōn. li kuri kote ka bōn kōpe lapē
e li wa ē gro ſodje ō di fe. — o! kōm
mo gējē mal o dō! kōpe lapē, sa vu
gējē dō ſodje la?

— sa pa vu za fe, kōpe buki.

— ki sa ki sōti si bō dō ſodje la,
kōpe lapē? o! kōm mo gējē mal o dō!

— se dezef zozo, kōpe buki, pa bete
mwē.

— o! kōm mo gējē mal o dō! lese
mwē gute sa vu gējē la, sava geri
mwē.

kōpe lapē dōnē li kek dezef, e kōpe
buki truve je si bō li te ule kōnē
u li te prōn je. kōpe lapē di li li
sre m ēnē li avek li lōndmē matē.

kōpe buki kuri ſe li e li di so momō
li te gējē ē bjē bō supe ſe kōpe lapē
so momō di li uvri so labu ſu li
kapab sōti ki sa li te mōze. li prōn
alo ē ti morso dibwa e grate ō dō
kōpe buki morso dezef ki te reste
la.

— o! kōm se bō, li di. fo to porte
mwē ē pe.

kōpe buki kuri bōn e lōndmē matē
avek kōpe lapē, ki mōtre li u dezef
je te e di li pa prōn pli ke ēn dō
ſak nik, paske zozo je sre wa sa.

kōpe buki kō lapē te parti, prōn tu
 dezef dō saknik. kō zozo revinie
 je wa tu je dezef te vole je te firje
 e je fe ē plō pu vōze je mēm. jave dō
 bwa ē baju ki te sel plas u zanimō
 te kapab bwa. zozo je plase je mēm
 otu baju la e je wa ē be⁽²⁾f vini.

— kōpe bef, es ke se vu ki mōze nu
 dezef?

— nō, mo zami, mo mōze zis zēb.
 Soal di li mōze zis difwē; kōpe lapē
 di li mōze zis karot e leti, me kō
 je mōnde kōpe buki, li repōn kōm ē
 bet:— wi, se mwē ki mōze vu dezef.

Pa plito li te parle ke tu zozo
 tōm be ō li; je kreve so zje e preke
 me te li ō pjes.

XII.

Sjē avek tig.

ē zu ē sjē ašte sō pul e ē kok,
e ē tig ašte sō kok e ē pul. tu leswa
sjē la te truve ē pōnje plē dezef
dō so pulaje, e tig la te truve zis
ē dezef. tig di sjē vole li, eli taše
li, li me te li dō ē bru⁽²⁾et e li parti
pu vōn li. ō simē li kōtre ē šivrej;
li kōte li so zaše e li mōnde li sili
pa rezō vōn sjē la. šivrej la di nō,
alo tig la tšweli. ē pe pli ta li rōkōtre
ē ljō e li rakōte li so listwa. ljō la
di tig te gējē to, e tig la di:—vu
parle kōm sa paste vu kōnē vu pli
to ke mwē.

kek tō apres a tig kuri dō bwa
e li lese sjē la sel kek tō. šase pase
e jemōnde sjē la sa lape fe la. li ra
kōte so listwa, e šase jemōnde
li mōtre je u tig late. tig late
pe kōm džab, e depi tō la sjē za
mē pe bet so vaz.

XIII.

fijel kōpe lapē.

ē fwa kōpe lapē te ape travaje
pu kōpe buki. buki te aṣte ē bari
di bje e li te kaṣeli dō so lakav. de
kōpe je te ape travaje dō klo sōm,
e tu dē ku, lapē leve so latet, e
li di:—jape pele mwē pu batize
ē piti.

buki di:—kuri tu swit, fo pato
fe li atōn.

lapē parti kuri e kō li revini,
buki di li:—e bē, to batize piti la?
komō to pele li?

—mo pele li komō se.

—nō, sa se ē drol nō.

ē pe pli ta, lapē, leve so latet oke
e li di:—jape pele mwē oke pu ba-
tize ē lot piti.

—kuri, di buki, to pa kapab di je
nō.

kōpe lapē parti kuri oke li reste
pli lotō ke premje fwa. kō li revini
kōpe buki di li:—komō to pele piti
la fwa sila?

—mo pele li la motṣje

—la motṣje, me ki nō se sa. mo
zamē tōnde drol nō kōm sa to dōnē
piti je to batize.

ē pe pli ta oke, pōdō je tape travaje,
lapē leve so latet e di:—e bē, jape

pele mwē ōko pu ē lot piti; sa betō,
ma zamē fini mo luvrazi.

buki di li:—kuri, to pa kapab di nō.
kōpe lapē parti kuri e lite petitu
sel.

kō li revini ōko kōpe buki di li:
—komō to pele sila?

—O! mo pele li; tu fini, paskemo
ve pli batize piti.

aste kōpe buki di li mēm:—fo mo
regale mo mēm, ma pe kuri
nōpli mo berje avek mo bō dibje.
li vini gade dō so bari; pli arjē.
lapē te se se li net.

—Sa se tro fo, di buki, li va peje
mwē sa. li trape kōpe lapē e li
ta se li e li di li:—ki sa ma kapab
se avek twa aste, ma zete twa
dō dolo.

—A! wi, se sa mo lēmē.

—nō, to tro kōtō, ma zete twa
dō dife.

—A! wi, zete mwē dō dife.

—nō, to tro kōtō, ma zete twa
dō zerōs.

—O! pārdō, mo se buki, pa zete
mwē dō zerōs.

—wi, se la fo to kuri.

kōpe buki lōse kōpe lapē dō zerōs.
aste, kō lapē tōmbe li kupe so la
kod avek so dō e li parti galpee
li krie:—mēs, mo bō kōpe buki,
to mete mwē zis la u mo momōreste.

XIV,

mamzel moke, miſje moke, e
miſje ibu.

Ē fwa moke e pi ibu tape te
lamu mē m mamzel moke. mamzel
moke di je: a bē, ma marje avek
sila ki kōnē reste pli lōtō. sō mōze.
mwē, ma reste ō ba nab la e vuzot
ō li.

aste moke gade so namurez
e li tape desōn nab e ape ōte:

Sivi! Sivi! ta la la!

Sivi! Sivi! ta la la!

eve! ta la la!

kō li rōndi ō ba li te kōm si lape
bo mamzel moke, e sila te gējē
mōze dō so bek e li tape dōnē li
zen nōm moke la. moke mōte
dō so nab ōko.

ibu wa tu, los li osit parti pu
desōn, e tō li tape desōn li tape
ōte: —

kuku! ta la la!

kuku! ta la la!

eve! ta la la!

li rive ō ba, li vini pu bo mamzel
la, me mamzel la turnē so latet
e di li: — kuri, kuri, to lezel temo
la figir mal. pov ibu te pa gējē
arijē pu mōze. moke te bo mamzel

la e mamzel la te dōnē li morso
mōze. ibu de sōn osit, me li te pe
kōmōse bjē fē e sà fe so lavwa
te vini fe b e tris, e li te pedi:—

kuku! ta la la la!
kuku! ta la la la!
eve! ta la la la!

mamzel la te pa u le gade li
ni dōnē li mōze. pov ibu te gējē
pu mōte dō nab la so vōt vid e
moke te pe fe so vōte ape sōte
si fo:—

Sivi! Sivi! ta la la!
Sivi! Sivi! ta la la!
eve! ta la la!

pov ibu ape muri fē, je te zis
kapab tōnde li sōte a fōs li te
fe b:—

kuku! ta la!
kuku! ta la!
eve! ta la!

li rive ō ba, li seje bo mamzel
la ō ko, me mamzel la di li: o kuri,
kuri, to grō lezel fe mo ma, e
mamzel la dōnē li ē tap ki kapote
li pate e li te si fē ke li muri, e
mi sje moke parti vole avek so
fōm.

XV.

marjaz kōpe lapē.

— tē, tē, bwa sek, kre kotō,
kōpe lapē, se bōnōm ki kōnē sote.

Vu zot dwa raple, ke apreje te
voje kōpe lapē dō grō zeb, kōm lite
sape red e kōm li di sete la mēm
so momō te te li. pu los dō mova
di vu ke mēm zu la mamzel leōnin
kuri zwēn lie je parti vojaze. je
marže lōtō, pōdō o mwē ē mwa, a
la fē je rive o bō ē la rivje kite
buku fō; kurō la te fō, tro fō pu
ke je te pase li a la naz. lot kote
la rivje la te ē zoli plas, nab je
te ve e sarze tu sot fri; bā nab
je tu kalite fle dō munte la; kō
ē munte respire se kōm si je te
de buže ē fjol lesōs dō ē la sōm.

mamzel leōnin di kōm sa:— anō
kuri viv la, dabo nu pa kapab
turnē kote mo popa. la nu va ere
e pēsōn pa ale trakase nu zot,
me kōmō nu va te pu traveze bt
kote?

— rete, di kōpe lapē, lese mwē
zōgle ē ti momō, e pi li prōn marže,
alo li rive ora ē gro di bwa sek
kite fōmbe dō dolo. — ala nu zate,
li di kōm sa. li kupe ē grō pes
pi li mōte o di bwa la e li di

leõnin swiv li. pov leõnin mōte
osite lite ape. trõmble a fos lite
pe.

— t̃õmbo bjē, ta wa kōmō napase,
epi lipuse avek so batō. di bwa
la prōn de sōn kurō e je file red,
lapē ape pagaje, pagaje. je navige
ē de mi zurnē avō jete kapabrive
lot kote; kurō late si foke di bwa
te tuzu ape kuri. li nakte late
kō lipase ora leko. — sote, sote,
di kōpe lapē. kō lidi sa limēnte
deza ō late. a la fē mamzel
leõnin soteosite e je truve tra
vise. sa fe je te kōtō e je kōmōse
mōze plē bō ki ſoz jete gējē la,
epi je pose bjē.

je truve ē zoli plas pu pase
la nwite lōn mē bo matē je
prōn promnē patu. kōmtu sa
je wa te vajō, je pōse je sre
reste la pu viv. kō je te ſape,
je te pa kapab porte la zō avek
je, sa te je truve je a sek. me
bō dje te beni je, je te vinidō
ē plas u je te pa bezwē buku
lazō. jave deza ē bō but je te
dō plas la, je te trōkile kōtō
e je te kre je trusel, me tu dē
ku je tōnde ē rapaz, ē remi

menaz, ē trē, kōm si tōne teape
rule ō o la tē.

— ki sa sa, bō dže sēje, kurigade;
kōpe lapē.

— mwē, nō. kōm si mo ase betpu
kurigade e petet trape ki goz
move. Vo mje mo neste trōkil,
kōm sa arjē pa aperi ve mwē.

trē la avek di bri la te ogmōte
tuzū. a la fē, je wa ē prosesjō
nele fō ki te ape vini. kōm je te
pase trōkil mō sō take pēsōn, sa
dōn lapē ē pe kuraz, alo li vōse
kote ſet nele fō e pi li di li mōnde
li la pemisjō neste dō so pei, ke
li te sorti dō pei rwa ljo, u je te
ule tſweli, ke li te blize ſape
avek so fōm.

nele fō la di li:— kōmsa, se bō, to
kapab neste isi tō to ule, me pa
mēnē lot zānimo ki kōnē mōze
je ōt je. tō ta kōpote bjē mava
pro teze twa e pēsōn pa ale vini
ſeſe twa isit. vini wa mwē
suvō e ma seje te ki goz putwa

kek tō apre sa kōpe lapē kuri
wa rwa nele fō, e lerwa te si
kōtō kō kōpe lapē te eksplike
kōmō lerwa te kapab te buku
lazō ke li nōme lapē tu svit
kapiten so la bōke gadjē so
bitē.

Ko kope la pe wa tu la 30 lite

ape maj e tu le 3u, sa pro 3non

!! fu, e kom lite abite bua dipi

je te fuje e pid 3 so pei ke dolo

la te sule mun, !! kotinje so vi-

le nabitid, 3ak fuwa lite geje la

303 lite sule !! bje.

e swa lite notre fa bje pike,

!! prön babilje avek so fom,

leönin fe ni 3n ni de, !! bi me

kope la pe si to ke li neste kuge

pödo trawa semen. ko !! vini

gaja, !! mönde so fom pand,

!! di !! te su, ke sete denje fu

e pi !! bo !! me do so tje !!

geje vu e rokin ke lite pa kapab

pardone leönin. !! fe sermo kite

leönin me 3v 3a lite geje dan

!! e fame la tromp.

sa fe e swa leönin te ape dromi

kope la pe prön e la kod, !! mare

so pat dev e denje, e kom sa lite

sir so zafe e !! prön e b 3 fuete

!! taje so fom 3iska lite ped

kone 303, e pi !! kite !! e !! parti

vajaze, la u je sre game tönde

parle !!, paste lite pe leöninsre

tswe !!, e !! file lwe.

ko leönin reveje !! pele, !! pele,

mun vini wa sa te je e je trave

bjē mare. a lo je de mare li e leōnin
 parti tu swit. li kite so la mesō, li
 vojaze lōtō ziska li vini kote mēm
 rivje li te traveše a vek kōpe lapē
 sō ē di bwa. li fe ni ē nide li sote
 dō dolo. kurō la te si fo sate
 suteni li bjē. a fos de bat, naze,
 naze, li traveše lot kote. kō li
 mōte sō late li te bjē las ete
 gējē pu pose ē bō but e pi li parti
 pu turnē kote so popa.

kō so popa wa li li bo li e li karēse
 li, me so fij prōn krie e li di li kōmō
 kōpe lapē te trete li. kō so popa
 tōnde sa a fos li te kole tu sa
 je ki te o ra li prōn trōmble.

— vini isit, kōpe rena, ta kuri
 truve le rwa ne le fō e ta di li
 kōm sa si li pa voje mwē kōpe
 lapē isit pli vit ke li kapab ma
 va kuri dō so pei tšwe li e tu
 lot ne le fō e tu sa ki je dō so pei.
 parti tu swit.

kōpe rena vojaze lōtō e a la
 fē rive dō pei la u kōpe lapē te
 kaše. me li pa wa li, li mōnde pu
 li me pēsōn te pa kapab dōne
 so nuvel. kōpe rena kuri truve
 le rwa e li di li sa so tšēn rwa
 te voje di li. ne le fō ki ai lō
 repōn: — va di to met si li sōvi

mo kase so la džel li zis seje vini,
 mo pa ape voje arjē ni pēsōn e kōmōse
 pa fut to kō. si to ule ē bō kōsej
 reste kote twa. si zame ljō seje
 vini, ma dōne li ē lanjap ke pa ēn
 dō vu zot gējē pu turnē dō vu zot
 pei.

kō pere na pa mōnde so restō, li
 parti me lite pa buku ōvi turne
 se li, lite pe ljō sre tšwe li si li
 te vini sō kōpe lapē. li maršepi
 dūsmō ke lite kapab etu di 15
 šimē li wa jete ape preparepu
 se la gē. li pōse ke petet nelefō
 te ule kuri take ljō, li kōtinje
 so šimē, kō li rive dō ē la plēn
 li wa kōpe lapē ki te ape galpe
 ō zigzag, tōto ē kote tōto lot e pi
 lite nete kō li rō kōtre zanimō, e
 pi li parle avek je e pi li parti
 ōko osi red kōm ōvō. a la fē je
 si ni pa kōtre, me kōpe lapē te
 pa re kōnet so vje padna.

— u tape kuri kōm sa, galpe, galpe
 tu tō?

— a, repōn kōpe lapē, vu pa kōnē
 move nuvel ke ljō deklare la
 džet u nelefō e ma pe verti tu
 mile, so al e šamo je pu je fu
 kō.

— me to mēm ki zate to gējē
 pu galpe, je pa ape prōn twa pu

fe solda avek twa?

— nō, to krwa sa, nepōn kōpe lapē, a bjē, to pa kōnē arjē avek tu to malē. kō no fisje le rwa a vini geje goa e mile pu la karatri pu fe la dže je va di kōm sa: ala ē bug grō zorej, se ē mile, anō prōn li, e kō mēm mo reklame e di mwē se ē lapē je va di: onō, gade so zorej, vu zot wa bē se ē mile, e mo sra futi, je va trole mwē e mo va blize marje, me sōmble mwē mo kōnē vu, me si 15+5 mo pa wa vu, bō dže tōnde mwē, se rena, mo zami le zot twa.

— wi, wi, se mwē, mo vje. e bē, sa vu di pu tu vilē zafeje?

— tu sa pu ē fōm, di kōpe lapē, fo nu seje, mo zami, pa truve nu zot dō je prose.

— me kōmō na fe, di rena, je va forse nu zot la dō.

— nō, di kōpe lapē, fo to kōseje ljō, mo va kōseje nele fō, a lo kōm sa nu va reste gade e leseje bat tō je ule.

— to kōnē, di rena, leōnin turnē ko te so popa e kōm vu zot te pa marje devō legliz mo krwa bē ljō tō trē marje so fiji avek ē dō so vozē, sa pa fe twa la pēn, kōpe lapē, tōnde tu sa?

— nō, sa zje pa wa tje pa fe mal. de malē je koze bō but, je te si

kōtō, nave si lōtō je te pa kōtre, dō
mēm momō je te pare pu parti je
wa de šjē ki tape grōjē ne a ne e
pi je sōti je mēm patu.

— vu, kōpere na, ki kōnē tu kišō,
vu kapab di mwē kote šjē gējē
vilē nabitid la?

— mo va di vu, kōpe lapē, kōse
je te sa. le zot twa, jena lōtō,
dōtō je nave zis ē bō dže ki te pe
mišje zipite, tū šjē te truve je
sote malere, alo je voje ē delegasjō,
ē bōnd šjē pu mōnde bō dže pu li meli-
ore je kōdisjō. kō je te rive ora la
mezō mišje zipite dō sjei tu la
restō šjē je te pe, je parti, zis
briz tu, pli gro šjē la bōnd ki reste
li te pa pe arjē, li vōse ora mišje
zipite, e pli di kōm sa:— mo nasjō
voje mwē kote vu pu mōnde vu, ki
met tu sa jena ō o la tē, si vu krwa
na va gade nu met je tu la zurnē
e tu la nwit, zape tu tō, trape ku
pje, pa mōze arjē. nu tro malere
e nu ule kōnē si nu pa kapab tō
zō tō mōze mutō nu zot met; nu
pa kapab trava je kōm sa pu arjē,
sa vu di, mišje zipite?

— a tōn ē ti momō, mo va dōnē
twa ē repōs ke zamē vu zot a
ōvi vini bete mwē ō kō, mo las tōnde
tu sot plēnt, to tōnde.

alo li parle ē lōgaz pesōnte
kapab kōprōn e ē dō so kōmi

sorti pu kuri se se ki soz. li di
briztu asit e sje la reste o
dernje marš lestalje. lite kre
misje Zipite te gējē pu regaleli,
me premje ki soz lite kōnē, kōmi
la turnē avek lot mun, je prōn
briztu, je mare li bē, ōsit je
prōn ē po. feblō je mete ladō
pimō avek tele bōtin e je frote
sje la patu. a sos sate brile
li, li ele, li begle e pi je la seli.
a lo misje Zipite di li kōmsa!
va porte sa to kamarade sak
dō vu zot ka vini plēn, mava
trete je parej, to tōnde, ē?

a nō, li pa tōnde, paske briztu
galpe dret devō li, sō kōnē u la
kuri. a a tē li rive devō ē baju,
li tōmbe ladō eli neje.

kek tō apre sa misje Zipite
te pa sōti li bjē, li pōse li sre
kite sjet, vini prōmnē ē pe ō
la te. dō so simē li kōtre ē
pōmje kite sarze avek bel de-
pōn, li kōmōse mōze e pōdō tō
la ē bōnd sje vini zape apre
li. li kōmōde so batō fu je ē bō
trōmp e batō la prōn turnē a
drete a goz li bimē tu sje je
e paje je tu, zis ē pov sje gale.
li mōnde batō la pardō, a lo batō
la puse li divō misje Zipite e

li di kōm sa: — Šjē sila te si me g
mo te pa gējē ku raz bimē li. — se
bō, di mi šje zipite, lese li kuri, me
si za me šjē vini za pe a pre mwē
mo va detri je tu. Vu zot de za
roje ē de leg a sjō kote mwē e mo
tre te li bjē pu pa li vini ō ko e vu
zot de za blie sa. pov šjē me g la di
li: — se vre sa vu di, me nu pa zamē
wa kōm i sjō ē nu te voje kote vu,
na pe tōnde li tu zu. a lo mi šje zi-
pite di: — mo va di twa kōmō vu
zot sra kap a b ne kōnet li; si
vu zot sōti lē a lot, sila ki sōti
tele bōtin, se li vu zot te voje kote
mwē.

— vu wa a ste, kōpe la pē, kose
šjē sōti, ē a lot, se mi šje zipite
ki fe sa. pov vje mi šje zipite li
pedi tu so pratik paske pāp
ordōnē tu mun kite li e li te blize
ferme so butik. li parti e pesōn
pa kōnē u li kuri. vu kō prōn,
kōpe la pē, tu zu mēm ki šō, ē
mun fini pa de gute, a lo je prōn
ē lot bō dže e ē lot reližjō, sila
nu gējē a ste mo krwa li bō.

— mesi, mesi, kōpe re na, e pu
pruve vu nu tu zu bō zami mo
va di vu sa nu kapab te. kōm mo
de za di vu na va reste trōkil.
kōm ne le šō je ule kuri ta ke ljo
se li mēm na va fe ē pō pu pase

lar me e sito li va fini na va mar ge
dret sō rete nil pa ziska nu rōdi
kote ljs. nu ule sir prōn li; pa di
sa pe sōn, vu tōnde.

je sere la mē e je se pare. rena
prōn so simē e la pē kuri truve
rwa ne le fō e pi li di tu sar pōtie
e forzerō dō pei fo je kute li. kō
tu zu vrije te reini kōpe la pē
kōmō se fe so pō kite vit fini. o
but pō la, kote je, li fe ē grō pak
sete ba di fe kite plōte dō la te
dis pje o e pi si pwēti o but ke ē
de mu s te pa kapab poze sō li
reste pri. e pi li kuvritu ba
di fe ave'k la ljsōn e tu ki sōz ki
te vē kōm si sete ē grō talzerōs,
pu je dute sete ē la trap. alos
li prōn kat lava s avek je piti
vo e mare je dō bo milje la. apre
sa li mete pimō, la sōn e la priz
ke li paje patu dō la trap la.
li mete o si plē baj dolo avek
ē drog kite kōnē o dormi tu swit.
— la, kōpe la pē di, nu pare, lese
ljs vini take nu zot.

rena te ape vojaze tu zu pu
kuri rōn kōt so kōm isjō, me
li te si pe kuri kote ljs sō kōpe
la pē ke li pōge li te vo mje pa
kuri di tu. dō so simē li kōtre
ē pul, li t s we li, li prōn so disō

1) e bar buje ã vje lãz, li mare so
pat darje e li prõn bwate, sote
õ o trwa pat. a la fẽ li nõ kõtre
burike e li di kõmsa; — mo se zam,
nõn mwẽ ã ti servis, to wa kõm
mo malad. tõ pri, kuri kote
ljõ e di li mo pa kapab vini. je
kase mo pat kote nelefõ paske
mo te kuri neklame kõpe lapẽ.

— o, nõ, di burike, to te tuzukõt
mwẽ avek kõpe lapẽ, kuri to mẽm.

— se bõ, di rena, se pazis ã fwa
la bu bezwẽ mõze, ta va bezwẽ
mwẽ arvõ lõtõ, si to te kõnẽ sa
mo wa e sa mo kõnẽ, to te kute
mwẽ.

— e bẽ, di mwẽ tu, mo va kuri,
dabo vu pa kapab marje.

— se bẽ, kute alo: nelefõ kõte
vini take ljõ se li; pu saje te ã
grõ põ pu pase e je va vini tu swit
sir prõn ljõ. si ljõ kõnẽ ki goz,
la fe mje kuri take nelefõ arvõ
je vini suleve li sõ li dute arvẽ.

alo burike parti grõ galo e kõ li
rive kote ljõ li di tu sa rena te
kõte li. ljõ te si kõtõ li di ã somun
dõnẽ burike ã pe lapaj pu mõze.
burike te pa kõtõ, li babije ã pe,
alo sila ki dõn li la paj di li; — to
kõnẽ ke ã go al dõnẽ to dwat pa
gade la brid.

— mo te krwa, di burike, mo sre

gējē meje rekōpōs, me ma prōn sa
tuzū, pāske ēti zozo dō lamē vomje
ke plēti zozo kape voltizedō bwa.

tu dē kuje tōnde ē grō bulvari.
sete ljos avek tu so zānimo, tig,
lus, lu etu salite kapab namase.
renate deza turnē pu verti kōpe
lapē jete ape vini.

leōnin te dō labōnde a tu momō
so popa te ape dili. — mo kōtō to
vini, kōpe lapē gējē pu peje tu
so fas, fo to trete likōm litrete
twa.

ljō te ōtet labōnd; kōjete prōs
pō la likōtrē kōpe renaki te
kuše dō šimē avek so patkase.
— ō, ō, dili, se kōm sa jete trete
twa, je gējē pu peje tusa.

— kurni vit, di rena, pa atōn
je vini take vu zot, pase pō la
tu swit, vu zot va denute je.

je kōtinje je šimē, je tu teape
galpe e je prōn pu pase pō, ljō
ōtet avek so fij. kōje vinikote
latrapla e je wala vaš laje ki
te ape begle, ljō e so labōndmōže
je tu. ōswit je prōn bat e je voltize
la sōn e pimō e la priz e sa te
avegle je. je bat, je masakre je
mēm e pi sa je kite reste bwa
dolo la. de ze apre sa je tu te
ape dromi.

alo nele fō vini tšwe je e zete
je dō dolo. je korše ljō, je prōn

so lapo e kud burike ladõ. je meteẽ
ta la paj arek godrõ apre solatse,
e je mete di fe ladõ e pi je la se
li pu kuri porte la nuvel dõ pei lĩõ.

kõ burike pase õ o põ, a fos li
galpe vit munte kre sete tõnẽ ki
te apre nule plide sõ garte, kõ
burike nive dõ pei lĩõ so but la
tse te tõm be a fos li te brile, li
di sete dõ ã bataj je te dõ li ã tu
sab. malgre li te porte ã tris
nuvel je ri apre li paske lite
tro drol kõm sa.

kõ tu sa te fini, kõ pe lapẽ kuri
truve kõ pe rena e li nẽ nẽ li kote
rwa nele fõ. kõ pe lapẽ prezõte li
e di le rwa ke rena te ã so bõ
zami e li sre kõ tõ si rwa te
aksepteli e je de sre nõn bõnd
sevis. rwa nele fõ di je: — mo
krwa vu zot se de malẽ, dõ zate
nu te gẽjẽ arek lĩõ mo krwa
kõ pe rena te galpe arek sevrej
e gase arek gĩẽ. õ fẽ se bõ, li
kapab reste isit. tõ ka pu twa,
kõ pe lapẽ, mo ule to marje, ala
ẽ mamzel lapẽ blõ ki ri g, se
to zate, demẽ mo ule la nos la.

lõndmẽ tu munte reinie je
selebre la nos kõ pe lapẽ arek
mamzel lapẽ biõ e kõ pe rena
te so premie gasõ dõnẽ. trwa
semẽn apre la nos madam kõ pe
lapẽ gẽjẽ de piti, ã te blõ, lot

te nwa kōm la swi šiminē. kōpe
lapē te pa kōtō, li kuri wā rwa
ne le fō pu di li sa.

— a ba, di le rwa, to pa kōnē
arjē, to bjē marje de vō le gliz, mo
pa kapab dōnē twa di vōs, e pimo
va di twa, se nā bitid dō famij
madam kōpe lapē gējē piti ki
nwa, se kō madam je pe lanwit,
ēsi kōsol twa.

sa se kōpe lapē kōsōti neste
avek so fōm ziska li muri e se
kōm sa li marje avek tuso
fredēn.

kōm mo te la kōtusa nive
mo vini pu kōte vu sa.

XVI.

le rwa pō.

ē twa jave ē madam kite si zoli,
 si zoli, ke li te zamē ule marje.
 tu sila kite vini, li te truve ki-
 ſoz pu di — o, twa to tro led — o,
 twa, to tro piti. O, twa, to la
 bu ſ tro grō. ō fē ſa kēn te gējē
 ki ſoz kite padret. aſtē ē zu
 ē vajō mi ſje vini. li te dō ē ka-
 ros tu ō nō, e jave wit ſwal
 blō kite ape trēnē karos la.
 li mōnde madam la pu marje. li te
 zamē ule. mi ſje la te si ō kole, li
 di madam la ke dō ēn ō li sre gējē
 ē ſij ki sre buku, buku pli zoli
 ke li. madam la di li kuri, ke li
 te pa ule mete so zje ō o li ſko.

aſtē, ſis ēn ō apre sà madam
 la te gējē ē zoli zoli piti ſij. kō
 li wa li te si zoli li frēmē li dō
 ē la la ſōm o but so la mezō; e
 li mete ō nūris, pu gade. ti ſij
 la vini grō, e pli li te pe grōdi, e
 pli li te pe vini zoli. zamē so nū-
 ris te le se li sorti dō la ſōm
 la. ē zu, li te pe balje, ſij la
 gade deſo, e li wa ē gro zozo.

— o, momō tete, li di, kōmō to pele
 zozo la, li si zoli?

— ſa, ma piti, se ē pō.

— o, li di li, momō tete, si mo zamē

marje, mole marje le nwa pō.

— lo so gadjēn di li:— bō dje
tōnde twa, mo piti.

zu la mēm mō mō la vini, li pele
gadjēn la dō ē kwē, li tire ō ba
so no mēm ē gro kuto e li di li:— mole
to tšwe mo fij. la pe vini pli zoli
ke mwē.

gadjēn la parti krie, mōnde par-
dō pu so pov piti, me sate pa la pēn,
ke nwa la te pa tōnde arjē, aste
kō le swa vini gadjēn la di so fij:
— mo pov piti, fo mo tšwe twa, to
mō mō ule sa.

pov piti, late si bō, li di:— a bē, mō mō
tete, fe li, pis mō mō ule sa.

me li di fij la:— mo pa gējē kuraž
fe sot luvraz la, mo piti. tšē, ala
trwa grēn, taje te to mēm dō pie
pi ta neje. me avō to tōmbe dō
pi vale ēn dō grēn je, to va pa
sufri ditu kōm sa.

fij la bo so mō mō tete e li prōn
so šimē pu kuri. li marše ziska
li rōdi kote ē grō pi. li desōn la
dō, e avō li rive kote dolo, li zete
ē grēn dō so la buš. me o lje likuri
dō so la buš li tōmbe dō dolo, aste
pi li vini tu sek. mamzel late
si šagrē. li sorti dō pi e li marše,
marše lwē dō bwa, ziskali tōmbe
ō ē piti la mezō. li kōnjē ō
la pot, e ē vje fōm vini uvri. lize
te ē kri kō li wa zoli mamzella.

— o bõ dʒe sējē, mo piti, sa to vini
se isit. to pa kōnē ke mo marise
ē nong, li mōze mun.

alos fij la di li:— a bē, madam, se
sa mole, mo momō di fo momuri.

los vje fōm la di li:— si se sa, ōtre,
mo pov piti, me sa bjē dōmaz.

pov piti la asit ape krie e ape
tōn nong la. tu dē ku je tōnde
ē gro pa ki te ape marje. sito
la pot la uvri, nong krie:— o, mo
fōm, mo sōti la vjōn freʒ, e usa
je? li gade kote fij la, ki zis gade.
li avek so grō zje e nong la nkile,
e li di:— o, mo fōm, eske to krwa
ke mo ka pab mōze ē zoli fij kōm
sa? nō, li zis bō pu je gade li.

fij la di li li te si las, alo limēnē
li dō ē zoli la fōm, e li ku ʒaʒe
ē vōtaj avek de plim pō elidiso
fōm vōte li tu tō li dromi.

alo pov fij la di:— vo nje mo
muri ēn fwa, paske petet
de mē nong la va ōvi mōze mwē.
li prōn so piti grēn, li mete li
dō so la buʒ e pi li parti dromi,
dromi, e fōm nong la te pe vōte
li tu tō. jave trwa zu lite pe
dromi, nong la vini gade li eli
di so fōm:— mo krwa li muri,
e se dōmaz. li kuri la vil, eli porte
ē serkej tu ōn. li mete fij la
la dō eli poze li ō o flev. astē
serkej la parti de sōn, de sōn

36

flev. nive lwē, le nwa pō te pe
prōn la fresō o la lve avektu
so prēs je. kō li wa sa kite pe
klere ō o flev, lidi so munje,
kuri bjē vit wa ki sa. je tu
prōn skif e je parti. je krie; - se
ē se rkej, e je mēnē li kote k
nwa. kō li wa zoli mamzel la ki
te zis sōm. a pe dromi, lidi:
- mēnē li kote mo la sōm, mole
se je pu re ve je li. li fer mē li
mēm dō so la sōm, li frote mam
zel la avek dolo kō lōn, me sa te
pa fe arjē. a los li uvri so labu,
e li te pe gade kōm li te gējē zoli
dō. li wa ki sōz ki te nuz dō so
dō de vō, li prōn ē e pēgō, e li
ote sa. li zis ot sa, fij la uvri
so zje e li di: - mo kōtō wa vu.

a lo li nwa di li: mwē, se le nwa
pō, e mole manje avek vu. mam
zel la di: - se sa, e je fe ē gro
la nos, e je di mwē kuri kōte
sa patu, patu.

de zo ki ſote.

jave ĕn twa ĕ nōm e ĕ fōm
ki te gējē vēt-sē piti. je te tre
pov, nōm la te bō, fōm la te move.
tu le zu kōmari la te revini so
lu vraz fōm la te sēvi li dinē, me
tu zu la vjōn sō de zo.

— kōmō sa fe la vjōn la pa gējē
de zo?

— pake de zo sa peze, e semeje
marſe sō de zo. je dōnē pli pu
la zō.

mari la mōze e pa di arjē.

— kōmō sa fe to pa mōze la vjōn?

— to blie mo pa gējē dō. kōmō to
le mo mōze la vjōn sō dō?

— se vre, di mari la, e li pe pake
li te pe fe la pēn so fōm ki te osi
led ke li te me ſō.

kō mun gējē vēt-sē piti mun
pa kapab pōse je tu tō e mun pa
wa si je na ĕ u de ki mōke. ĕ zu
a pre so dinē, mari la mōnde so piti.
kō je te kote li li kōte je e zistrue
kēz. li mōnde so fōm u te di s lezt
je. li ne pōn je te ſe je grōmomō
e tu le zu li voje ĕ lot pu je ſōze
le. sa te vre, tu le zu javēn ki
mōke.

ĕ z - mari la te ō so pas pot di-
vō ĕ gro la pij je te gējē la. li
tape pōse so piti e li te u le kuri
ſe ſe je ſe je grōmomō, kō li
tōnde de la vwa ki tape di:

nu momō tšwe nu,
 nu popa mōze nu,
 nu pa dō la bje,
 nu pa dō simtje.

ō premje lite pa rōn. kōt sa sa
 te, me li leve la pje la eli wa ē
 grō kōtite de zo ki re kāmōse šte.
 li kōprōn alo sete de zo so piti so
 fōm te tšwe e ke lite mōze. alo
 lite si ō kole li tšwe so fōm etere
 de zo so piti dō simtje e li kuni
 reste sel še li. dipi tō la li zame
 mōze la vjōn paske lite tu zu kre
 sete so piti lite a pe mōze.

35 sot.

jave ĕn fwa ĕ bug a fos li te
bet tu mun te pele li 35 sot. li te
si sĕp ke tu mun te fut de li. li te
kutim limĕ la lōp le zu e tĕje li
le swa. zamĕ li te pa prōn so parasol
dō zu, 3is la nwit, kō li te se bĕnwa.
dō letē li te mete so gno kapo e live
li te kuni tu nie prōn ĕ grō vōtaj;
li te se tu ki 33 a larbu bō sō.
sa se lerwa bōgō ki te lĕmĕ se
fas tōnde parle tu se e gest 35
sot, ala li voje 3e3e lipu amize tu
so kamarad. kō 35 sot nive kote
lerwa je prōn ri a fos 3ō te paret
gō 3. lerwa mōnde li kōm sa si li
te kōnĕ kōte. 35 repōn li te kōnĕ
kōte de zef, ke je li truve kate
pi de. — kō bjĕ sa se o tu? di lerwa.
35 kōte o so la mĕ e pi li di sa se
kat e pi de.

— se sa mĕm, di bōgō, je di mwĕ
se kōpe lapĕ ki to popa?

— wi, di 35 sot, se li mĕm.

— nō, nō, di ĕ lot mun ki te la, mo
krwa pli to se kōpe buki.

— wi, wi, di 35, li o sit.

— nō, di ĕ vje fōm ki te ape pase,
se nen a ki to popa.

— wi, wi, di 35 sot, tu sa je, se tu
mo popa, sa kĕn dō je kō je pase
di mwĕ; — bō zu, mo piti, ala mo krwa
je tu se mo popa.

mun je ri bu ku apre zō sot, a lo
le rwa di li: — mo ule to porte mwē
de mē matē ē bu tej di le toro, se pu
fe remed pu mo fij ki ma lad, li gējē
ē pwē kote dō do.

— se bō, di zō sot, de mē matē bōn
e ma porte li.

e pi rwa bōgō di li kōm sa:

— premje avril proſē dō ē mwa,
tavini, na gējē pu devinē ē ki ſōſ.
sila ka truve gējē pu manje avek
mo fij, me sila ki seje trwa twa, si
li pa truve, mo buro gējē pu kupe
so ku.

— se bō, ma seje, di zō sot, e pi li
parti, swa dizō pu ſeſe di le toro.

kō li rive kote li, li na kōte tu sa
so momō, e vje fōm prōn krie, krie,
pake tu sot so gāſō te je momō la
te lē mē li kō mēm, pake sete zis
ē piti lite gējē. li de fōn zō sot kuri,
menase li mare li u bē fe ſerifzete
li dō prizō. zō sot te fu bē tu sa;
li parti ōvō ſu, li prōn so la aſe
ōvō lite fe klē lite devō la mezō
le rwa. li grēpe dō la tet ē ſēn
ki te devō la mezō e pi li kōmōse:
— kau, kau, biſe, biſe. kōm sa te
fe trē e reveje tu mun ē domestik
le rwa sorti e vini wa. kō li zete
so zje ō o zō sot, li di kōm sa: — me
ke kōmes tā pe mene, bug danimal,
reveje tu mun kōm sa.

sa pa gade twa, to tōnde, di
zō sot twa se ſjē pu za pe dō la ku.

kō to met, le nwa bōgō, a vini, mo va di li sa ma pe fe isi.

a lo le nwa vini wa, li gade li lōtō e pi li mōnde li sa lite a pe fe dō latet nab la. 3ō sot repōn lite a pe bi se le kōs 3ēn pu fe lā tizōn pu so popa ki te ma lad, lite a ku se la vej, so popa te fe de zimo.

— a j, di le nwa, me pu ki to prōn mwē, 3ō sot, u sa to de za tōnde ē nōm a ku se? mo pōse to u le sut twa de mwē.

— kōmō sa fe vu mōnde mwē jē ē butej di le toro, repōn 3ō sot, si vu te gējē rezō, mwē osit.

a lo le nwa di kōmsa:— mo pa krwa to osi sot ke to u le se je fe nū zot krwa. kuri la kizin, ja dōn twa to de zene e pi kuri kote to la mezō e pa blie vini premje avril pu wa sila. dō nū zot ka mōze posō d'avril la.

kō 3ō sot turnē kote so momō li rakōte tusa. vje fōm la prōn krie e pi li de fōn 3ō kuri kote nwa 3kō, lite pe je sre kupe ku so pov piti. kō zu la vini 3ō mōte 5 o so 3wal e li parti 5ō so momō te kōnē. kōpe bu ki kite tnet e malsezō, di kōmsa:— mwē mo va pe je 3ō sot kuri de vinē, paske mo kōnē li si sot je va kupe so ku e pi gade so 3wal, vo mje mwē mo profite e prōn 3oal la, pa di arjē, tawa sa ma fe.

li prōn ē grō pāje gāto kite pwazōnē
e pi li mete je ō o ē pō u zō sot te
gējē pu pase. — la, kō li va mōze gato
la je la muri e ma vini prōn so
Soal.

bu ki te kōnē zō sot te gurmōe
li te mōze pu sir dō gato je, me
kōpe lapē te lēmē zō sot, paska ēn
fwa li te truve li mēm dō grōnō^{hara},
li te truve dō prizō dō ē la trape zō
sot te laje li. pu sa kōpe lapē di li
mēm: — mo va proteze povninōsō la.
li tōn zō sot lōtō dō si mē ō vō
zu e kō li rive li di: — zō sot, mo
vini pu rōn tua se vis, kute mwē
bē, pa mōze ni bwa arjē dō si mē
pō dō to vojāz, kō mēm tape muri
fē e swaf. kute mwē⁽³⁾, to tōnde, je
gējē pu pwazōnē tua si to bwa u
mōze. kō le rwa a mōnde tua pu de-
vinē ta repōn li zis sa mo va di
tua dō to zorej; vōse, mo paule
pe sōn tōnde.

a lo kōpe lapē di li tu dusmō sa
pu repōn. — ō, ō, wi, wi, di zō sot,
mo kō prōn, e pi li ri. wi, wi, se sa
mēm.

— a s t e, di kōpe lapē, pa bliemwē
kō ta marje avek fij le rwa, voje
se se mwē e na te bō zafe.

— wi, di zō sot, mo va pa blie vu

— e bē, bō vojāz, fe bē tōs jō tu
sa to wa, gade patu, kute bē
e sa va profite hwa.

alo zō sot mete liō rut e ē piti
momō apre li rive kote pō ō la rivje.
pre mje ki goz li wa, sete pōje bogato
kōpe buki. je te sōti bō, sate dōnē ōvi
mōze. zō sot gade je, litate je, lite
pro ōvi morde ladō, me li nape sa
kōpe lapē di li, sa fe li rete ē ti momō.
lese mwē wa si ja fe mo go al mal.
li prōn ē demi duzēn gato edōn so
go al. pov bet la muri ē ti momō
apre, li tōmbered ō o pō la, sete
fini dō ē ti momō. — gade si mote
pa prōn pre kosjō. a, kōpe lapē te
rezō. ē pe pli mote futi.

ōvō li parti li kilbite so go al dō la
rivje e kō pov bet te ape derivedō
kurō trwa karōkro vini poze ō
li e kōmōse mōze so pov go al. zō
sot gade li lōtō ziska li disparet
derje la pwēt. — kōpe lapē di mwē
gade, kute e pa di arjē, se bō, mwē
osit mo va gējē pu mōnde lerwa
devinē ki goz.

kō zō sot rive kote lerwa jena ve
deza plē mun ki te seje devinē
sa lerwa te pro poze je, e apre je
te seje trwa fwa so burote kupe
je ku. jave sēkōt ki te deza muri.
alo tu mun di: — ala zō sot, li va
seje devinē osit, li si sot vu zot a
wa kōmja kupe so ku, lese li fe,
da bo li si bet.

lerwa prōn ri kō li wa zō sot e li
di ii kōm sa. — ki sa ki bō matē mar
ē kōt nat a midi ō o de pat. e

le swa ɔo trwa pat?

— si mo devinē, vu va dōnē mwē vu fij?

— wi, di lerwa.

— o, se pa arjē pu devinē.

— e bē, ura, fe vit sito pa u le mo kupe to ku.

— se ē piti mun ki marše ɔo kat pat. kō li vini grō li marše ɔo de, e kō li vini wē li blige prōn ē batō pu apije li, sa fe trwa pat tu mun neste la buŋ u rri a fōs je etōnē.

— to devinē zist, di lerwa, mo fij pu twa. a stē nē pot ki dō vu zot mōnde mwē ē ki ʒoz e si mo pa truve, paske mo kōnē tu sa jena dō mun, a lo mo va dōnē li mo plas avek mo fortin.

a lo ʒō sot di lerwa: — mo wa ē mo ki te ape porte twa vivō e ape nuri je. ma la te pa tu ʒe la te ni li te pa dō sje l, di mwē kise u bē mo va prōn vu plas avek vu fortin.

rwa bō ʒō se je devinē, li di sesa e tu plē ki ʒoz, li pa futi devinē e li te blize bōdōne la parti. a lo ʒō sot di li kōmsa: — mo ʒo al muriō o ē pō, mo ze te li dō la rivje e kō li te ape derive karō kro poze ɔo li e mōze li dō dolo. li te pa tu ʒe la te ni li te pa dō sje l.

a lo tu mun wa ke ʒō sot te butu pli malē ke je tu ɔsōm. li marje avek fij lerwa, li prōn so plas e se li ki te quvne pei la aone li prōn

kōpē la pē pu so premje ko lōm, e pi
 a pre sa je pōn. kōpē bu ki pu so kōkinri.
 a pre sa je sōze nō zō sot e pe le li zō
 les pri.

XIX.

marja z džab.

ē zu je te gējē ē zolizen fisme
lite fje. a šak fwa de mi šje te
vini fe li la mu, lite tu zu gējē pretaks.
ē te tro piti, lot te tro grō, si la, so
šive te tro ru z. ō fē lite zamē ule
marje je. ē zu, so momō di li:—mo
fij, to wa gro nab, o, o, milje flev,
ma le me te ziromō sa to wa ō nab
la o but brō š pli fe bla, e si la ka
ka pa b trape ziromō la, ta marje
avek li.

sa fe fij la di wi. je me te sa ō
o tu la gazet. la se men a pre je
te gējē ē ta zen nōm la. je te gējē
ē ki te si bjē a bi je, si zoli, sa te
džab e pe sōn te pa kōn ē sa. lite
a le bjē avek mamzel la. mamzel
la di so momō:—mo sre vudre li
te ka pa b trape ziromō la.

tu mun se je, e je tu di je te pa
ka pa b. sa fe tu džab la vini. dō ē
minit lite ō nab la avek ziromō la
ō so la mē. li de sōn eli di mamzel
la:—vini a stē, vini dō mo la mezō.

fij la a bi je li mēm bjē, e parti
avek džab. ō šimē ē mun wa džab
edi li:—dōn mwē mo kravat, e mo
kol, sa mo te prete twa.

džab o te so kravat e so kol, edi:
tšē, tšē, to vje kravat e to vje kol.
ē pe pli lwē ē lot nōm wa džab edi:
—dōn mwē mo šimiz, sa mo te prete
twa. džab o te so šimiz edi:—tšē,
tšē, to vje šimiz. ē pe pli lwē li wa
ē lot nōm ki di li:—dōn mwē mo

kapo, samote prete twa. džab ote
so kapo e di li: — + šē, + šē, to vje kapo.
ē pe pli lwē li wa ē lot nōm ki di li:
— dōn mwē mo tšilot, e mo kansō
samote prete twa. džab ote so tšilot
e so kansō e di li: — + šē, + šē, to vje
tšilot e to vje kansō. pli lwē ō ko, ē
lot mōnde li pu so šapo. li ote so šapo
e dōne li. li de sōn so la votin, e je
pa wa li pōdō ē piti momō. li revini
bjē faro kōm ōvō.

fij la kōmōse pe. pli lwē ō ko ē lot di
li: — dōn mwē mo šwalje mote prete
twa. džab de sōn e dōn li so kat šoat
je. lo li di fij la: — de sōn e trēnē mwē;
fij la de sōn e so kē te a pe bat fo.
li trēnē džab ziska kote so la mezō.

li kuri dō so zadē, e di fij la: — neste
avek mo momō. kō džab te bjē parti,
momō džab di fij la: — a, mo fij, to
tōm be mal marje. to marje džab.

fij la te si šagrē lite pa kōnē
sa pu fe. li di vje fōm la: — tō pri,
mo bō vje madam, vu pa kapab dōn
mwē mōjē pu šape. fōm la di: — wi, atōn
ziska demē matē, e vini wa ki šo3.
li mēnē fij la dō ē ti la šōm. li uve
ti la šōm la. li di: — vini wa ki šo3,
mo fij. fij la gade dō ti la šōm la.
sa li wa? ē ta fōm pōn ō o ē de klu.
lite si pe lite pa kōnē sa pu di.
li mōnde fōm la, si lite pa kapab
ka še li mēm ō kek pa, ziska demē
matē. fōm la di wi, me, kite moditwa
ē mōjē pu šape. kō džab la di twa a

swa fo dōn so kok ki re ve je li tu le
matē ē sak mai, o lje dōn li ē dōn li
trwa, pu t sōmbo li a pe mōze pli ke
tu le matē, pu pa li e le tro vit. fōm
la di osit:— kuri dō pulaje, prōn si
de zef sal. pa prōn de zef prop, mo
piti sa va porte twa malē.

lōndmē matē fij la dōn kok la trwa
sak mai. li prōn so de zef e li parti.
kō kok la fini so trwa sak mai li
sōte. dzab re ve je vit:— ke kēn
dō la mezō parti, li di. dzab le ve
vit e parti. fij la gade derjē li.
sa te la fimē e di fe. sa te dzab
mēm. li prōn ē de zef, li kase de zef
la. ē gro barje ō di bwa puse.
dzab la te gējē pu turnē se li,
se se so ti la a s pu kase barje la.
li kase barje la, li turnē se li,
porte so la a s.

fij la tōnde di bri, li gade derjē
li, li wa la fimē e di fe. sa te dzab
mēm. li kase ē lot de zef ē la
barje ō te puse. dzab turnē
se li pu se se so ti la a s ō. li kase
la barje la e turnē porte so la a s.

fij la gade derjē, li wa la fimē
e di fe, li kase ē lot de zef, ē gro
di fe limē. dzab te gējē pu turnē
se se ē la za do lo pu tējē di fe.
li te gējē pu kuri na porte so la
za.

fij la gade ō ko, li wa la fimē

de z e f, ē la barje ō brik puse. dzab te
gējē pu kuri ſe ſe so la a ſ ō ō, e li turnē
raporte li.

fij la gade ōko, li wa la fimē e di fe,
sa te dzab. li kase ē lot de z e f, ē ti fle v
puse. je te gējē ē ti pi r o g, li trave se
e dzab la naze.

fij la gade derje li ōko. li wa la
fimē e di fe. sa te dzab. li kase ē lot
de z e f, ē gro fle v puse. je te gējē
ē gro ka im ō ō bo ape ſote dō so lej;
fij la ſote: — tō pri, grō mom ō, trave se
mwē, so ve mo la vi, bel, bel, tō nje
bel. ko kodri di: — mōte ō mo do, ma
so ve to la vi.

dzab wa mōje fij la te gējē pu
trave se, li di; ko kodri la: — trave se
mwē, ko kodri, trave se mwē. ko kodri
di: — mōte ō mo do, ma trave se twa.
rō di dō milje fle v li kale, li kale
ō ba do lo e li ne je dzab.

ōvō fij la te parti ſe so mom ō, so
mo mō te di li: — e bē, mo fij, sa to le
mo ſe ave k ki to vje ſo al b'is? fij la
di so mom ō: — mo pa ē ki ē te li, la ſe li
dō la savōn, e le se li m uri si li ule.
fij la wa so vje ſo al dō la savōn, e
li di li: — tō pri, vje ko, so ve mo la vi,
tō pri, vje ko, so ve mo la vi. so vje
ſo al b'is ne pōn li: — wi, se kōm sa to
tre te mwē; to di to mom ō ki te mwē
muri, si mole, a ste to le mo so ve to
la vi. mōte ō mo do, ma mēnē twa ſe to
mom ō."

fij la de sōn, li bo so ſo al e so mom ō,
e mōte ave k so mom ō. li te pli ule marje

sko, paske lite marje dzab.

ti d w a.

õvõ nu vini isit, nu zot pov dzab,
 nu te lib; nu tepa blize trvaj pu ã
 met. se blõ je ki vini dõ nu pei, lafrik,
 pu se se nu; je vole kekẽn dõ nu, je
 ašte le zot nu popa pu ã tijõ nu z, ã
 butej tatja u ã vje fizi. kõ nu kuri
 la gẽ sila je je trape je. võn blõ je ki
 vini fe zate õ bo lame. je te mẽnẽ nu
 ta se de pa de, e kõ nu rive kote lame
 kõm bõnd zanimõ, nõm, fõm epiti
 mun, je te şõze nu pa pu lazõ me
 pu tu sot mar şõ diz, e blõ je mete
 nu dõ bato e mẽnẽ nu isit. se kõm
 sa nu zot vini nesklav dõ namerik.

kõ mõga, mo grõmomõ, rive kote la-
 me, li wa ã zoli piti lavil, avek piti
 la mezõ. je te gẽjẽ plẽ bato, e je te gẽ-
 jẽ le ape dõ se õ lame. kek zẽn te leve
 e le zot te be se. sete divõ, vu kõnẽ,
 ki tape sufle e remje lame. mo pov
 grõmomõ, ki te zen alo, te pe kõ li
 wa je tape mete tu neg je a bona-
 vir. li te kre je te u le ne je je dõ
 lame. ã nõm blõ vini kote lie ašte
 li avek so met. li mẽnẽ ti se lie li
 di li dõ so lõgaz:—mo ašte tura pu gade
 mo piti gasõ. li te gẽjẽ ã zoli lamezõ
 avek ã magazẽ ladõ, e ã zoli zadẽ.
 derje la mezõ je te gẽjẽ plẽ zorõze,
 e nab je te si grõ ke je te te bõ
 nõmb. pu mõtne komõ pei mo grõ-
 momõ te bõ mo va di vu ke zorõze
 te õ fle tu lõne; jave fle e piti
 zorõz, e zorõz mir tu tõ. la mezõ
 la te kote lame e tu le matẽ mõga
 te mẽnẽ ti florimõ bẽjẽ. ti gasõ
 la te si zoli e so popa e so momõ

te si bō ke mōga sre pa lese je pu arjē
 dō mun. li te lēmēti florimō sitō, so
 give te bukle, so zje ble, so la po blō e
 roz. tu mun te adore por ti gasō la,
 li te si, si zoli e smat. li te kōnē sōte
 si bjē e imite tu zozo si bjē ke suvō
 je te kre sete nita ki tape sōte
 dō nab. nita se ē ti zozo nafrik ki
 sōte la nwit kō la lin ape klere. li
 per se o pli grō nab, e si je gējē
 divō li sōte mje, paste kō brō la
 balōse sa ide piti zozo la sōte, kōm
 amak ide ē nōm sōte. florimō te
 imite nita si bjē ke tu mun tetōpe,
 e sa te amize ti gasō la buku.

po pa florimō te fe zafe avekneg
 ki viv lwē dō bwa, e ē zu li parti
 pu se se la pud dō e dō nelefō. kō
 li parti li di mōgai — prōn bjē swē
 mo fōm e mo piti gasō, to kōnē mo
 diza dōn twa ē pē sulje, mo sra
 dōn twa kōma ne vini ē zoli robe
 ē kolje. — premje fwa mōga mete
 so sulje je te fe li sitō mal li te pa
 kapab a pēn manse. li ote je, kō li
 rive la mezō eli asitō neskalje
 ape gade so zortej. — sukuje, sukuje,
 pov ki soz, li di. — vu te o prizō tu ta
 le, vu lib astē, vu kōtō, ē? o, mo
 sra zame fermē vu ōkō, mo pa kō
 prōn kōmō blō je kapab mete je
 zortej dō ki soz kōm sa. depi tō la
 mōga zamē mete sulje.

e bjē, met la kuni dō grō bwa
 e trwa zu apre sa madam la di
 mōga prōn florimō e mēnē li bjē
 dō la me. pōdō ti gasō la te ape zue

avek kokij e di sab je wa ē nes kif
avek plē nōm rive. ē blō desōn e
pase kote mōga eli sōti kek 303
drol kōm si malē ale rive. zje
nōm late brije kōm kēn 3at dō la
nwit. kō li pase li di: — bōzu, florimō,
me piti gasō la pa nepōn arjē. kō
je kuri la mezō madam la voje je
zue dō la ku, e 3ak fwa met late
pa la netrōze late vini la mezō.
florimō te pa ule wali e ē zu lidi
li sre di so popa ō netrōze la. si la
la di mōga: — piti dzab nwa, si zamē
to uvri to la bus pu di sa to wa
isit ma kupe to la lōg avek mo
gro kuto, e ma porte twa dō mo
bato, kud twa dō sa ke zete twa
dō lame pu posō mōze twa. mōga
te si pe ke li sre padi ē mo mēm
si je te taje li tu la zurē. swa
la florimō krie sitō ke mōga te gējē
buku traka feli dromi. so lit te a
kote kēn piti gasō la. pōdō la nwit
li wa pinat la ōtre dō la 3ōm la avek
ē gro batō. li frape piti gasō la ō
so latet e li di: — li muri, ma mete
li dō tru la mo fuje dō zadē, astē
ma fe zafe ti negres la.

me mōga te deza parti kuri dō
la ku, e nōm la kuri ō 3imē putrape
li. mo mō florimō vini dō la 3ōm, li
prōn ti gasō la e li tere li dō ē tru
kote la mōga te je. li te pa fini so
vilē nu vrāz, kō li tōnde dibri e li
galpe kuri. li rō kōtre nōm la ki di:
— mo krwa fij la kuri dō bwa, pa
bez wē pōse li ō ka, li ō e tig va mōze

li bjē vit. astē fo mo kuri a bo mo
bato e kō ma revini ma prōn vu
avek mwe.

madam la returnnē la mezō e
mōga sorti. lite si feb lite pa kapab
reste dibut, me tōvō li parti li bo la
tē u so pov timet te tere. lidi:—adje,
ti nōz, e li kuri dō bwa. lite lēmē
mje reste avek zaimo sovaz ke
avek move momō la.

li marŋe kek tō si vit li kapab
e li rete kote ē bajū dō bwa; li bwa
dolo e asit pu poze. li kōmōse dromi,
me li tōnde munape parle fo e li
reve je. li wa nōm otu li esomet
kite gējē lē tre kolē:—ki satape
te isit si lwē mo la mezō, mo lese
twa pu gadē mo ti gasō, mapōse
to te ki sōz male to ŋape. mōga
pare pōn arjē, paske li raplesa
pirat late di. met la ordōnē je
mēnē li la mezō e li returnnē je
li osi vit li kapab. li truve so fōm
ape krie e lidi li:—o ke malē!
mōga kite florimō tōmbe tō solatet
e nu pov ti gasō muri. mote ule
tŋwe negrēs la, me li partikuri
emo pa kōnē u li je. si zamē mo
trape li ma trōgle li.

kō pov nōm la tōnde so ŋeti
gasō te muri, li tōmbe patē. je
mete li dō solit e li reste kēz
zu dō delir. pōdō tō la madam la
di mōga li sre tŋwe. li si li urri
so la buŋ. li fermē fiŋ la dō ē kabōn
e dōnē li zis di pē e dolo.

14
popa florimō leve me li te ve pa
kōsole e li krie tu la zurnē pu so
piti gasō. kōm mōga te dō prizō so
met te pa wali. ē zu li tape marše
dō la ku, li gade tō s tō la tōm so
gasō e del arm kule dō so zje. nita
tape gōte s ē nab a kote lie so gōsō
te si tris ke pov nōme la sōti pli
tris ke zamē. sate sōm li sete
florimō ki tape gōte, e li vōse kote
la tōm la e gade li lōtō. tu dē ku
pov popa late krwa li tape reve, li wa
ki gōz si drol ke plē mun va pa kne
sa, me si tō mun di mūrē mēm
nistwa la ke mo kne li sin kōm solej
ape klere. kō madam la te tere ti
gasō la li te pa gējē tō kuvri tu
so ko e ē pitilamē te deo, e sete
zoli ti dwa la ki tape remje kōm
si li tape fe sin pu pele kekēn. ti
dwa la remje ē kote e lot kote e
zamē fini pele, nu kapab di pov
popa la s leve la te arek so lamē e
de kuvri ko la. li truve li freš kōm
si je te sorti tere li, e li prōn lidō
so bra e porte li la mezō. li mete
gasō la s lit e li frote li sitō, ke
piti la reveje. popa la voje se se
ē medsē ki kōmōse swējē lie ki
di li sre bjēto viv s ko. je te pa
gējē dōze pu so la vi, paste so latet
te pa kase. piti late selmō dō
tarzi e bjēto li sre bjē s ko. kek
zu apre florimō te ape galpe kōm
si pa arjē te rive, me li zamē di
arjē s so momō e netrōze la, e
madam la lese mōga sorti so prizō.

momõ florimõ te gējēremo, li
 megri tu le zu, e ē swa, malgre.
 je swējē li bjē, li muni. so derrije
 mote: — o! bõ dzje, pardõnē mwē.
 je tere li dõ tõm so ti g25õ; pirat
 la zamē revini. je di je põn li.

apre lamo so fõm popa florimõ
 parti nafrike li võn povmõga.
 je mete li a bõ ē navin, e se kãm
 sa li vini nesklav dõ la luzjõ e
 li nakõte mwē nistwa tidwa.

stati sē ōtuēn.

ē kordōnje dō ē piti lavil te gējē
ē bel fij. ē zu li wa ē zen nōmōtre
dō la mezō kote so kēn eli vini
amure li. li mōnde so vje kizinje sa
li ka pab fe pu fe zen nōm lēmē
li. vje fōm la kōseje li prie sē
ōtuēn. li fe li, me pu arjē.

— petet li sur, di kizinje la,
anō fe ē tru dō so zorej.

kō je tape seje perse ē tru dō
zorej stati dibwa la domestik nōm
la zen fij late lēmē vini dō butik.
li mōnde de fōm je sa je tape fe. je
di je te ule sē ōtuēn tōnde ē
prie. domestik la fe tru dō zorej
stati lae li tōnd de o pu tōnde
prie zen fij te si tō ule mōnde.
kō li tōnde zen fij te ape mōnde
sē ōtuēn fe so vozē lēmē li, li
kuri rakōte so met nistwa la. zen
nōm late si flate bel fij late
lēmē li ke li vini amure osit
eli marje fij la.

piti gasō e zeō.

ē swa jave de ti gasō ki te vir dō
 ē lamezō arek flev dret derje. je
 parō te de fōn je kuri ona flev, me
 ē zu je šape e je prōn ē neski f ki
 te dō flev e je kōmōse namē, namē,
 mo kre je dwat namē de miljōmil.
 kō le swa rive je te bjē pe e je te pa
 kōnē u pu kuri. je wa ē limje lwē,
 lwē, e ō mēm tō zeō vini pu trape
 je. je mōte ō nab, me zeō zis su ku je
 nab la e por gasō je tōmbe. zeō je
 porte je dō je la mezō u je tru ve
 bu ku lot piti gasō. je te dōnē je
 mōze dile e digri pu je vini grā,
 e tu le zu je te tšwe kek ti gasō
 pu zeō mōze.

pa lwē la mezō zeō je je te gējē
 ē vje fōm ki te sōrsje. ē zu po pa
 de ti gasō je ki te šape vini kote
 la mezō vje fōm la arek so zamie
 li mōnde li si li pa wa so gasō. li re-
 pōnde je te dō la mezō a kote divō
 ki je te gējē ē kaju pa pli grō ke
 ē piti kanik. nōm je kuri kote la
 mezō la me je tru ve ke kaju la
 te turnē ē lapjē grō kōmē la-
 mōtan. je te gējē bu ku traka pu
 ote lapjē la e u vri la pot, me je
 ōtre dō la mezō la, je tšwe zeō je
 e je namēnē piti gasō je.

nõm ki turnē zozo.

È fwa jare ã madam kite gējē
duz piti, õz gasõ, e ã fij. por madam
la muri e so mari marje arek ã
lot madam kite ã sorsje e kite
bje meşõ. dõ la zurnē lite fe õz
piti gasõ je turnē zozo e revini
nõm leswa. fij la li fe li turnē
negres pu tu tõ. so popa te pa ka
pa b rekõnet lie li mete li deo.
sorsje la te fe tu sa piti somari,
pake lite ule li dõnē so kēn piti
so fortin.

kõ je mete por fij la deo likuri
zwēn so fre je eli di sa je te fe li.
je di lõndmē matē je sre mēnē
li dõ lot pei. je fe ã lit arek fej,
e lõndmē, kõ je te zozo õko kakēn
prõn ã but lit arek je beke je
voltize arek je se lwē dõ lot pei.
je mēnē li dõ ã bwa e bat li ã
goli ti kabõn. alo ã zu ã vje sorsje
pase kote kabõn la e kõ li wa zen
fij la li mōde li sa litape fe tu
sel la. zen fij kōte sa so bel-
me te fe li, e alo vje fõm la dili
kõm sa li kōnē ã mojē pu fe so
fre neste nõm tu tõ. li sre
gējē pu fe ã simiz pu sakēn
so fre je, me fo pa li kud simiz
je, zis tise je, e fo pa li parle
õvõ tu simiz je sre pret. sa
prõn li lõtõ pu fe luvraz la, e
kõ lite gējē zis ã lamõş pu
fini õ dernje simiz la, so bel-
me mēnē kōnē li te e li fe rete

li pake li di li te sorsje. je tape
 mēnē li dō prizō dō ē vje šaret,
 a lo so ōz fre je vini voltize otu
 šaret la. li zete tu swit šimiz la je
 ō je e je turnē nōm ō ko e te de
 sōn je se. pa eksōp kō li zete šimiz
 la ki te gējē zis ē la mōš fini, fre
 la, ki te truve gējē šimiz la, reste
 tu so la vi a vek ē zel zozo pu so
 bra.

Ē bō ti domestik.

Ē fwa jave ē mišje kite bjēriš
e bjē bō. so fōm tetu tō di li te ma-
lade li te bezwē tu sot droi remed
ke so mari te gējē pu kuri še
pu li. fōm la te fe sa pu so mari
sorti so šimē e pu li kapab gaspije
so lažō. Ē zu li di šo li gējē dolo
lame u la muri. mišje la te
gējē ē ti domestik je te pele ti
margo e ki tuzu kuri vojaze arek
li. mišje la parti še dolo lame,
me lipa mēnē ti margo fwa sila,
e ti domestik la wa sa so metres
tape fe avek lažō so mari. li te
ule dōnē ē grō bal e ē grō supe.
ti margo kuri di so met sa li te
wa e li mōde li lese li trape li.
je revini sō pēsōn kōnē, e ti
margo di domestik je swiv lie
fe sa la di je. li met so met dō
grō pōje e li kaše dō pōje la buku
fwet. pōdō bal la ti margo vini
dō la sal la avek de nōm ki tape
porte pōje la, e lot domestik je.
metres la e so nēvite te kre
sete kek zoli kado e je vōse kote
pōje la pu wa. alos tu swit ti margo
di: — ala mo met revini, e li prōn
fwet je dō pōje la e li dōnē je
so met e domestik je, e je bat
red nēvite je e madam la. mišje
la mete so fōm di e li di li: — to
pa bezwē dolo lame pu geri twa.

korbej fle.

ĕ fwa jave ĕ ti fij je te pe le
 mari; li te pa gējē parō ditu, lite
 reste avek so vje grō-pe. li kuri
 prōn ĕ plas pu travaje se mun ki
 te bjē me sō, e mun la je te gējē
 ĕ pi volez. ĕ zu pi volez la vole ĕ
 bag ki te ō la fenet. alos kō je
 mōke bag la je akize mari, e je prōn
 li e mete lidō prizō. pōdō li te dō prizō
 je fe li plē buku lamize e je bat li pu
 te lidi sete li ki te vole bag la.

so pov grō-pe te krie tu la zurnē
 e lite kuri la prizō wali. denn je
 zu la ke je te gējē pu zize mari
 je di je sre voje li la penitō sje
 li sitō prie la sēt vjez ke zu la
 je te dōnē li so sōtōs, je sje ĕ nab
 dō la ku madam e dō kre nab la
 je truve bag la.

kō madam la truve so bag li kuri
 dō prizō la e lidi li truve li. mo
 blie di vu zot ke kō mari te sitō
 prie la sēt vjez li te promet li,
 si je te la se li li sre kuri dō bwa
 se se pli bel fle la je li sre kapab
 truve. alos, kō madam la tōnde
 kōnē promes la mari te fe la sēt
 vjez, li fe ĕ korbej avek pli bel
 fle la je li te kapab truve dō so
 zadē, e li dōnē li ĕ ti la mexō pu
 li e so grō-pofa reste.

zõ de pwa ve.

ē vje neg je te pe le zõ de pwa
ve te viv dõ ē kabõn kote pale le
rwa. kōm je tape vole tu ti pu le
le rwa li te ule sove so dezwa e
li mōnde zõ u pu mete je. zõ te bjē
kōtō, e dezwa dispar et mēm mōn je
ke ti pu le je. le rwa mōnde zõ u pu
ka se so la zõ e zõ di li pu mete so
lo u li te mete so dezwa. lo dispar et
osit. vox ē je ā los pe sjade le rwa
ke sete zõ kite vole li, e le rwa
kuri avek so solda pu rete vjenōm
la. zõ te kōnē sa je te ale fe e li
mete o so lata b ē dezwa avek
pjes lo o ba so le zel. kō le rwa
vini zõ mōtre li dezwa la eli dili,
si li zamē bezwē la zõ dezwa la
sre dōnē li, si li zue vjo lō. rwa
a ste dezwa la, me kō li wa komō
zõ te trōpe li, li fe met li dō ē sak
pu je zete li dō flev. nōm je ki
tape porte sak la su le je mēm
e pi kite zõ ē momō o s mē. li
tōnde ē be ze a pe vini avek so
trupo eli kōmōse krie li pa u le
marje fij le rwa. be ze la prōnplas
zõ dō sak la pu marje fij le rwa,
e vje neg parti kuri avek mutō
je. le rwa kōtre zõ, e zõ di li li
te tru ve mutō je e lo la o fō
la rivje.

le rwa zete li mēm dō flev e
li ne je li mēm. pov rwa kite
bet, li te kite ē pale pu so te dō flev.

ē pov ti gasō.

je te gējē ē fwa ē fōm ki te
kutim di li te pov e li te pa gējē arjē
pu mōze. tu le zu so mari te kuri.
travaje esu vō so lestoma te vid.
ē zu ē ti gasō vini frape ō lapot
madam la e li mōnde li si li te kapab
ōtre pu sofe limēm, e si li ule dōnē
li mōze e kuše. fōm la refize e
li di li pa gējē dife, pa arjē pu
mōze e pu kuše.

ti gasō la te biē faše, me li kuše pa
te divō kabōn la e li wa dō la fōt lapot
tu sa je fe dō kabōn la. li wa fōm la
limē ē grō dife, te biskwit, tšwe
košō, e li wa ē nōm ki te kaše dō la-
fōm sorti e vini sofe kote dife.

— a! a! di ti gasō la, ala pukwa
li pa lese mwē ōtre dō la mezō la.
kō so mari pa la li fe bal. lape lese
mwē muri fē e tret dio, me lapeje
mwē sa.

ē ti momō apre sa fōm la tōnde
marše, e kōm li pōse sete so mari,
li kaše košō la dō gad mōze, biskwit
je ō ba ē tami e nōm la ō ba lit.

kō mari la rive li wa ti gasō la kuše
pa te ki tape ze le, e li di li: — ki sa
tape fe la, pukwa to pa šetwa? to
pa mōnde mo fōm ōtre. nu pov, me
nu sre tu zu truve ē ti kwē putwa.

— mo pa še mwē paske mo pa
gējē popa ni la mezō, mo pa še vu,
paske vu fōm di mwē ja pa plas
pu mwē.

— vini arek mwē, mo fōm va
šōze nide.

li prōn ti gasō la e li fe li ōtre. so
fōm te etōnē wa so mari avek ti
gasō la, e li te pe li te wa sa je te
fe dō kabōn e li te kuri kōte sa so
mari. me mari la te gējē lē trōkil
e li di li li te kōtō wa li truve ke k
mor so di bwa pu fe di fe, pas ke je
fe bjē fret e li mōnde si li gējē
supe pu li. li di nō, a los mari la tire
ē dipē dō so sa ke li di li pa travaje
buku e sete tu sa li te kapab porte.
li partaze dipē la ō trwa morso, pu
li, so fōm e ti gasō la.

Sakēn mōze so di pē, e kō je te
fini mari la di: — a nō kōte kōt pu
pase tō ō vō nu kuri ku se.

— bō, di fōm la, pas ke li te kōnē
kōt te fe so mari dromi e li sre
kapab fe nōm la sa pe ki ō ba so lit.

— e bjē, di mari la, kōmōse
premje, ti gasō, pas ke se twa ki
pli zen.

— mo pa kōnē kōt, di ti gasō la.
mo popa te tuzu di mwē di la verite,
mo pa kōnē kōt, me mo kōnē de verite.

— di-nu verite, a los, di mari la.

— e bjē di ti gasō la, mo kōnē
je na biskwit ō ba tami la, la
vjōn ko ō dō gad mōze e ē nōm
ō ba lit.

— sa se pa vre, di fōm la, ki
ta pe trōmble pe. na pa arjē ditu.

— a nō gade tuzu, di mari la,
e li truve biskwit je, ko ō la e
nōm la

mari la te si kole wa so fõm te
trõpe like li mete li deo avek nõm
la, ki te pa ule li, paske si li trõpe
ẽ nõm, li kapab trõpe ẽ lot. li muri
fret dõ bwa. mari la prõn ti gasõ
la pu reste avek li e li te kre li
te ẽ zõmbi, paske li te pa di li
komõ li te kõnẽ sa li te di.

Notes

- (1) the internal "x" is either entirely omitted or is very slightly pronounced in the Creole dialect.
- (2) The vowels "ε", "œ" and "φ" have become "e" in almost all instances.
- (3) By alliteration the "e" has become "ẽ" as in *rezo nẽ*.
- (4) *nomõ* sometimes becomes *mõ mõ* by alliteration.

Approved
J. W. F. Broussard

Approved

A. J. R. e. u